HOC VOLVMINE CONTINENTVR

Poëtæ tres egregij nunc primum in lucem editi,
Gratij, q Auguſto Principe floruit, de uenatione Lib. I.
P. Ouidij Naſonis Halieuticôn liber acephalus.
M. Aurelij Olympij Nemeſiani Cynegeticôn Lib. I.
Eiuſdem carmen bucolicum.
T. Calphurnij Siculi Bucolica.
Adriani Cardinalis uenatio.

AL DVS

M. D. XXXIIII.

Non ſine priuilegio.

MAGNIFICO, ET ORNATISSIMO VIRO ANTONIO FVCCARO AVGVSTANO GEORGIVS LOGVS SILESIVS S. P. D.

EQVIDEM, ut ingenue fatear, Antoni optime, iam pridem ſæpe negligētiam, ne dicam inertiā meam tacite mecum repētens, ac non ſine moleſtia quadam agnoſcens, memet ipſe reprehendi, quòd, cum tu is uir ſis, ea dignitate, humanitate, & uirtute, ut merito à bonis, & doctis, ac literarū ſtudioſis omnibus & amandus plurimum ſis, & colendus: cumq́; inſuper priuata etiam tua erga me beneficia, ac merita ſanè non uulgaria extiterint: hactenus tamen neque ſcripſerim ad te quicquam: neque ullum præterea ſtudij, & obſeruantiæ, & grati erga te animi mei dederim documentum. Etenim cum Auguſtæ Vindelicæ, quæ tibi patria eſt, annis iam tribus, cum eo tempore Carolus V. Romanorum Imp. inuictiſſimus, Imperij principibus, & proceribus conuocatis, concilium in ea urbe haberet: in aula inclyti Romanorum ac Pannoniæ & Bohœmiæ Regis Ferdinandi uerſarer: ſumma me abs te humanitate, & perquam familiariter acceptum memini, atque tractatum, neque à te modo, uerum etiam à digniſſimo, feſtiuiſſimoq́; uiro Rhaimondo Fuccaro fratre tuo germano. Nam & ſplendidiſſimis ſæpe conuiuijs inter ſummos & principes uiros, elegantiſſimosq́; homines perhonorificè me adhibuiſti in ueſtris illis amœniſſimis, & cultiſſimis hortis, qui non indigenis modo,

ſed peregrinis etiam arboribus, pomis, herbis, omniq́; cultu non Germaniam modo noſtram, ſed quaſuis etiam externas regiones prouocare poſſint: & omni denique humanitatis genere es proſecutus. Cumq́; hoc eodem tempore propoſitum mihi eſſet, ut ex aulicis moleſtijs in optatiſſimam & animo meo ſemper gratiſſimam Italiam, ex qua fatalium temporum calamitate & naufragio excluſus aliquot annis abfueram, quaſi in tutiſſimum aliquem portum poſtliminio quodam meo reuerterer: ubi cum ueteribus amicis, cum libris ſcilicet & muſis, in gratiam redirem: dediſti tu ultro & ſponte tua, nihil ſanè à me uel ambitus, uel rogatus, honeſtiſſimo mihiq́; amiciſſimo uiro Georgio Hermanno conſanguineo tuo id negotij, ut me procuratoribus tuis, qui Venetijs rationes & negocia tua tractant, diligenter cõmendaret. quod cum Hermãnus, qua eſt humanitate & beneuolẽtia erga me, ſedulo feciſſet: cum eas literas Venetias poſtea ueniens procuratoribus illis tuis reddidiſſem, ſtatim intellexi, eiuſmodi fuiſſe, ut & ſtudium & beneuolentiam erga me præſeferrent tuã, & magno in poſterũ uſui mihi eſſent, & commoditati. Nam illi & officia, & operã mihi ſuam gratiſſime & perliberaliter detulerunt, neque minus & libenter & prolixe, ſiquando opus fuit, re quoque ipſa præſtiterũt: pecunias certe, quæ in ſubſidium atque uſum ſtudiorum meorum cum ab optimo & de me ſtudijsq́; meis meritiſſimo principe Stanislao Thurſone, epiſcopo Olomucenſi, quem, ut ipſius dignitas meretur, amplitudinis, doctrinæ, uirtutis, innocentiæ, & grati animi cauſa nomino, tum alioqui etiam, & à meis ad me mitti

ex permutatione ſolent, ſine quæſtu, & emolumento ſuo ullo ſemper mihi numerarunt. Verũ omnibus iſtis amicitiæ noſtræ & meritorũ tuorum erga me uinculis, quibus tibi obſtrictus eſſe debeo, illud quoq; non minimum ſanè accedit, quòd cum Thurſonũ familia, quæ genere, dignitate, ac uirtutis & literarum commendatione per orbem terrarum celeberrima exiſtit, affinitas tibi eſt: Thurſonum autem beneficentiæ præſidio et liberalitati multo maximam fortunarum et ſtudiorũ meorum partem acceptam refero. Poſt Thurſones uero cum Georgij Loxani lectiſſimi uiri, & Inclyto Regi noſtro Ferdinando à conſilijs, & epiſtolis, atq; eiuſdem conſanguinei mei meritis et benignitati in primis me debere agnoſcam: cum illo quoq; egregia quædã coniunctio, & familiaritas tibi intercedit. Ego uero ita apud me conſtitui, itaq; ſentio, me non modo erga eos, qui ipſi bene de me merentur, gratum, et memorẽ eſſe oportere, ſed ſiqui etiam illis ipſis grati acceptiq; ſunt. Præter omnes uero, quæ modo à me, cur tibi debeam, enumeratæ ſunt, cauſas, hæc quoq; ad te obſeruandũ & colendum incitare non mediocriter me debet, quòd cum ea ſis, qua omnes intelligunt, dignitate, ea opum affluentia, & ubertate, ut pauci non modo in Europa, ſed ubiuis etiã gentiũ tuæ conditionis homines tecũ conferendi uideantur: in tantis tamen fortunis, inq; ſummis maximarum rerum occupationibus nunquã intermittis ſtudia literarum. Neque uero ipſe modo libenter ac multũ in his uerſari ſoles, ſed eos etiã, qui omne in illis tempus conſumunt, & excellentis alicuius doctrinæ laudem aliquam ſunt conſecuti, gratia, fauore, et liberalitate pro-

ſequeris ſingulari: neque ullum eos aut iuuādi, aut ornandi locum, occaſionemq́; prætermittis: idq́; cum ſemper, tum uero olim Romæ, cum ibi eſſes Leone Pontifice, præſtitiſti: ubi tu quidē cum minime uidereris, tum maxime optimis ſtudijs & honeſtiſſimis artibus incumbere ſolebas: domusq́; tua à ſummis uiris & qui tum Romæ ingenij & doctrinæ laudibus in primis florebant, multum et aſſidue frequentabatur. inter quos aliquot domeſtica etiam & familiari conſuetudine coniunctos habuiſti, atq; ex ijs diſertiſſimum & honeſtiſſimum hominem Georgium Sauromanum, et Georgium item Syluanum, utrunq; Sileſium, ideſt popularē meū. Eiuſmodi igitur ac alijs inſuper plurimis de cauſis, quas nunc omnes enumerare, pretium operæ non eſt, in ære tuo cum ſim, ut licet ſero illud quidem, aliquādo tamen nomen illud expungerem, hæc ad te hoc tempore ſcribenda putaui, ſed, ut æqui & boni conſueuerunt, non ſine aliquo tamen omnino fœnore, & lucello tuo. ſiquidem cum proxima æſtate Romæ eſſem, conflata mihi nō mediocris amicitia fuit cum Ioanne Lucretio Aeſiandro Germano. iuuene cum rara et exquiſita bonarum artium et literarū cognitione, tum græca hebraicaq́; & latinæ linguæ peritia egregie inſtructo. Is mihi trium optimorum, & antiquiſſimorū authorum, qui tam diu latuerunt, ut penitus in obliuionem hominum uenerint, copiam fecit, Gratij, qui de uenatione ſiue κυνηγετικῶν librū carmine conſcripſit: itemq́; M. Aurelij Nemeſiani, qui idē tractauit argumentum: quibus adiunctum erat P. Ouidij Naſonis fragmentū de piſcibus. Gratius quidē Octauiani Auguſti tempori-

bus, & feliciſſimo illo ac uere aureo et præſtantiſſimorum ingeniorũ facũdiſſimo ſeculo floruit. Eius poëtæ Ouidius in ultima de Põto elegia meminit his uerſibus.

Tityrus antiquas & erat qui paſceret herbas:

Aptaq; uenanti Gratius arma daret.

neque ſanè immerito in illuſtrium ſui temporis poëtarum catalogo Ouidius poëta ſanè bonus poëtæ longe omnium præſtantiſſimo Virgilio Gratiũ mox ſubiungendũ ſibi duxit: quando ille carminis maieſtate, ſuauitate, & elegantia, & argumenti, quod tractat, iucundiſſimi gratia atq; ornatu cum quouis antiquorũ poëtarum certare uideatur. Illud uero dolendum ſummopere eſt, quòd tam lacer, & mutilatus ad nos peruenit: ut non pauca in eo uideantur deſyderari. Aeſiander quidem ex uetuſtiſſimo codice, quod nobilis & cultiſſimus noſtri tẽporis poëta Acius Syncerus Sannazarius longobardicis literis ſcriptũ ex Gallijs ſecum aliquãdo attulerat, q̃ potuit integre & incorrupte deſcripſit unà cum autoribus illi coniunctis. quorum exemplar mihi cum dediſſet: non modo ut edendos curarem uolenti mihi permiſit: uerum etiam, id ut facerem, ultro ipſe me eſt adhortatus: longiſſime ille quidem ab eorum ſentẽtia remotus, qui ueteres eoſdemq; bonos libros uel propter negligentiam, aut etiam inuidiam interdum premunt, uel, quod iniquiſſimum eſt, pro ſuis edunt. Quorum iniuria, & peruerſitate factum eſt, ut multi præſtantes authores, qui ex ſuperiorum temporum calamitate & naufragio euaſerant, non ſine graui bonarum artium iactura perierint. Hos itaque tres, quos diximus, authores mi ſpectatiſſime Antoni, cum, in

apertum ut referrem, in animo mihi eſſet, idq; Venetijs in officina, quam Aldus Manutius Romanus uir diligentiſſimus, & inſigniter eruditus, deq; renaſcentibus bonarum literarum ſtudijs praeclare meritus elegantiſſimam & nobiliſſimam inſtituit: quae cum annis iam aliquot certis de cauſis otioſa quieuiſſet, hoc tempore eam cum alijs rebus, tum uero pulcherrimis characteribus renouatam Paulus Manutius Aldi filius moderatiſſimus iuuenis, & literarum ſtudijs ac honeſtiſſimis moribus egregie ornatus, paternaeq; uirtutis & inſtituti haeres, & imitator inſtaurauit: in qua re conficienda ſummi & praeclariſſimarum artium doctrina celeberrimi & inſtructiſſimi Ioannis Baptiſtae Egnatij conſilio, opera, & induſtria plurimum ſe fatetur adiutum: Cum igitur ad editionem illam Paulus ipſe, qua eſt humanitate, operam mihi ſuam deferret, in tuam praeſertim gratiam & ſub tuo nomine id feci: ut qualemcunq; interea animi erga te mei darem ſignificationem: propterea quod intellexi te, ſi quando à grauioribus curis et occupationibus uacuus rura & poſſeſſiones tuas, quas amoeniſſimas & ampliſſimas habes, animi cauſa inuiſis, uenandi ſtudio non parum oblectari ſolere. Venationis uero laudes, ut ſtudiũ ingenuis hominibus ac Regibus etiam & Principibus conuenientiſſimum, cum alij plerique, ijq; ſummi auctores, tum praecipue Xenophon Socraticus ille, qui ipſe de uenatione ſcripſit, ſunt perſecuti. Interim bene uale, & officium hoc in te meum boni conſule. Venetijs.

M. D. XXXIIII. XV Cal. Febr.

Mplexu teneræ dignatum & amore
a Dianæ
Paſtorem in ſyluis Endimiona fe-
runt.
A tq; hinc matre dea genitus per latmia ſaxa.
Gratius in ſolis dicitur eſſe locis.
D iua quidem læſi cælans mala damna pudoris,
Nutrici hunc nymphæ credidit alma ſuæ
F ormoſæ chariti, puerum quæ eduxit, & illi
V bera nectareo turgida rore dedit.
H ic uitam ſyluis haud ulli notus in altis
Maternis egit ſedulus in ſtudijs:
A ut celeres iaculo ceruos damasq; fugaces,
Aut ſæuum lata cuſpide ſtrauit aprum:
H ærentem aut ſcopulo capream deiecit ab alto:
Siue feras canibus, ſeu capit ille plagis.
E t tandem lætas cecinit uenantibus artes
Auſpicio matris, præſidioq; deæ.
I pſa quibus nutrix muſæum diua leporem
Infudit largo flumine blanda charis.
H as ego multa quidem nulli per ſecula uiſas
In lucem rurſus cæca per antra fero.
P arce dea: illæſa eſt caſti tua fama pudoris:
Inuidia, aut rumor finxerit illa leuis.
N on ego te nudam, tua nulla ego crimina uidi.
Ne ſæui: Acteon non ſum ego magna dea.

Georgius Logus PetroPaulo Vergerio apud Inclytum Ferdinandum, Romanorum, Pannoniæ, ac Bohœmiæ Regē oratori Pontificio.

Ratius intactæ aſſiduus comes ille
g Dianæ,
Dum ſequitur celeres per nemora alta feras:
I mpiger ignotas uenator protulit artes
Venandi auſpicio diua ſuperba tuo.
A rteis diua illum, numeros comitum una Dianæ
Grata deæ ante alias & bene culta charis
E docuit, nomenq́; dedit, cui plurima ab ore
Gratia muſæo tincta lepore fluit.
R etia, pinnatas, pedicas, ligna apta parandis
Ille canit iaculis, & genera, atque modum:
E t quæ ſit natura canum, quiq́; uſus in illis:
Atque horum ſoboles quo ſit alenda modo.
V enatorem habitu, atq; decentibus inſtruit armis:
Quiq́; ſit his ſtudijs, qui minus aptus equus.
I lle diu ſyluis uenando errauit in altis,
Venatrici illic multum adamatus heræ.
A tq; huic, cui nomen Nemeſis de nomine nymphæ,
Hærebat lateri fidus ubiq; comes,
E x Lybia longe, & Carthagine ab uſq; profectus
Dura per infidi mille pericla maris.
H os ego per montes, perq́; inuia luſtra ſecutus,
Illorum has artes, munera digna, tuli.
A t tu Germanis ſapiens orator in oris
Pontifice à magno Paule ubi miſſus abes

R omanum ad Regem, poſt duros ſæpe labores
Et qui marte illum mille, togáq; tenent:
D um curſu, iaculóq; feras, ſyluaſq; fatigat,
His noctem in ſtudijs dum terit, atque dies:
D um gratus iuueni ipſe comes per denſa uagaris
Auia, & has, illas ſternis ubique feras:
H os cape uenandi artifices: feſſuſq; labore,
Otia in his, ſed non otia uana teras.
H æc tamen in foribus diuæ, cui talia cordi,
Ne pigeat grata ſcribere Paule manu.
V ergerius, Diana tuo quòd ſancta fauore
Hanc artem, hæc nobis reddidit arma Logus:
H as tibi apri exuuias torui, ſpumantiaq; ora
Nunc quoq; fulmineo dente timenda dicat.
T u dea, tu noſtris præſens uenatibus adſis:
Effugiat noſtras quo fera nulla manus.

De eodem, & Rege uenantibus.

D um ſyluas, monteſq; altos, loca ſola, pererrant,
Atque uagas quærunt per ſtabula alta feras
V enator Damon, Damoni & gratus Iollas,
His ſtudijs, ſed non conditione pares:
E cce canes ramoſa altum per cornua ceruum,
Cui comes horribili dente tremendus aper,
A uia per, ſaltuſq; agitant. it clamor in auras:
Latratu ualles, & nemus omne ſonat.
O ccupat, & comiti metuens tunc fidus Iollas,
Sæuitia immanis ne cadat ille feræ:
T u ceruum Rex magne petas: mihi cura furentem
Excipere, & certa ſternere cæde ſuem.
I mbelles alijs damæ, ceruiq; fugaces,

Hæc erit hæc manibus uictima digna meis,
R *ex ait: & ualida attollens uenabula dextra,*
Immanem ingenti uulnere fu[illegible]it aprum.

Ad Georgium Loxanum Sileſium.

L *oxane, inflauit rauco caua cornua cantu*
Gratius: accurrunt, impigra turba, canes:
L *atratu'q; auras & acuta uoce laceſſunt:*
Dux'q; canum egregius Nemeſianus adeſt.
R *etiaq; attollunt ſocij, & uenabula lata:*
Arma citi expediunt: & mora nulla placet.
Q*uid ceſſas, lentus'q; iaces? præſepia ad alta*
Iampridem ſonipes te manet, atque fremit:
F *aſtidit'q; moras, latratu'q; atria complet*
Ille tuus uentis ocior acer Hylax.
S *urge age: te ſocij expectant: uenantibus illis*
Nulla hodie in ſyluis tuta futura fera eſt.

GRATII DE VENATIONE, SEV KYNHΓETIKΩN LIBER.

d Ona cano diuûm, lætas uenantibus arteis
Auſpicio Diana tuo. Prius omnis in armis
Spes fuit: & nuda ſyluas uirtute mouebant
I nconſulti homines, uitaq́; erat error in omni.
P oſt, alia propiore uia, meliusq́; profecti,
T e ſociam Ratio rebus ſumpſere gerendis.
H inc omne auxilium uitæ, erectusq́; reluxit
O rdo: & contiguas didicere ex artibus artes
P roferere. hinc demens cecidit uiolentia retro.
S ed primum auſpicium deus artibus, altaq; circa
F irmamenta dedit. tum parteis quiſq; ſecutus
E xegere ſuas, tetigitq́; induſtria finem.
T u trepidam bello uitam Diana ferino,
Q ua primam quærebat opem, dignata repertis
P rotegere auxilijs, orbemq́; hac ſoluere noxa.
A ſciuere tuo comites ſub nomine diuæ
C entum omnes nemorum, centum de fontibus omnes
N aiades, & Latij cultor qui Faunus amœni,
M ænaliusq́; puer, domitrixq́; Idæa leonum
M ater, & inculto Syluanus termite gaudens.
H is ego præſidibus noſtram defendere ſortem
C ontra mille feras & non ſine carmine luſus,
C armine & arma dabo, & uenādi perſequar arteis.

* *

Armorum, caſſesq́;, plagarumq́; ordiar aſtus.

De retibus conficiendis.

Prima iubent tenui naſcentem iungere filo
Limbũ, & quadruplici tormento aſtringere limbos.
Illa operum patiens, illa uſus linea longi.
Tunc ipſum medio caſſem quo naſcitur ore,
Per ſenos circum uſq; ſinus laqueabis, ut omnem
Concipiat tergo, ſi quiſq̃ eſt plurimus, hoſtem.
Et bis uicenos ſpatium prætendere paſſus
Rete uelim, pleniſq́; decem conſurgere nodis.
Ingrati maiora ſinus impendia ſument.
Optima cyniphiæ, ne quid cunctere, paludes
Lina dabunt. bonus æolia de ualle Sibullæ
Fætus, & aprico Thuſcorum ſtupea campo
Meſſis, contiguum ſorbens de flumine rorem,
Qua cultor Latij per opaca ſilentia Tybris
Labitur, inq́; ſinus magno uenit ore marinos.
At contra noſtris imbellia lina Faliſcis:
Hiſpaniq́; alio ſpectantur Sætabes uſu.
Vix operata ſuo ſacra ad bubaſtia lino
Velatur ſonipes æſtiui turba Canopi.
Ipſe in materia damnoſus candor inerti
Oſtendit longe fraudem, atq; exterritur hoſtis.
At pauper rigui cuſtos Alabandicus horti
Cannabias nutrit ſyluas, q̃ commeda noſtro
Armamenta operi: grauis eſt tutela ſed illis.
Tu licet hæmonios includas ſentibus urſos,
Tantum ne ſubeat uitiorum peſſimus humor,
Ante caue: non eſt humentibus uſus in armis.
Nulla fides ergo, ſeu preſſa flumina ualle

I nter opus craſſáeq; modum fecere paludes:
S iue improuiſus cœlo perfuderit imber.
I lla uel ad fluctus Helices oppande ſerenæ,
V el caligneo laxanda reponito fumo.
I circo & primas linorum tangere meſſes
A nte uetant, q̃ maturis accenderit annus
I gnibus, & claro Pleias ſe prompſerit ortu.
* I mbiberit, tanto reſpondet longior orſu
(Magnum opus) & tangi niſi cura uincitur impar.
N on'ne uides, ueterum quos prodit fabula rerum
S emideos, illi aggeribus tentare ſuperbis,
* freta matres auſit tractare deorum.
Q uam magna mercede meo ſine munere ſyluas
I mpulerint. flet adhuc & porro flebit Adonim
V icta Venus, ceciditq; ſuis Ancæus in aruis.
E t prædexter erat geminisq; ſecuribus ingens
I pſe deus, cultosq; ferit Tyrinthius orbes,
Q uem mare, quem tellus, quem præceps ianua Ditis
O mnia tentantem, qua laus erat obuia, paſſi.
H inc decus, & famæ primus patrauit honorem.
E xige, ſi qua meis reſpondet ab artibus ergo
G ratia, quæ uires fallat collata ferinas.

De pinnatis conficiendis.

S unt, quibus immundo decerptæ uulture plumæ
I nſtrumentum operis fuit, & non parua facultas.
T antum inter niuei iunguntur uellera cygni:
E t ſatis armorum eſt. hæc clara luce coruſcant,
T erribiles ſpecies: ab uulture dirus auaro
T urbat odor ſyluas, meliusq; alterna ualet res.
S ed q̃ clara tuis & pinguis pluma ſub armis,
T am mollis tactu & non ſit creberrima nexu,

D entibus & geminas ſubiere haſtilia furcas.
E t quidam totos clauſerunt enſibus orbes,
N e ceſſaret iners in uulnere maſſa ferino.
B landimenta uagæ fugies nouitatis ibidem.
E xiguo, nimio ue nocent: ſed lubricus errat
M os, & ab expertis feſtinant uſibus omnes:
Q uid, Macedûm immenſos libeat ſi dicere contos,
Q uàm longa exigui ſpicant haſtilia dentes?
A ut contra ut tenero diſtrictas cortice uirgas
P rægrauat ingenti pernix liuania cultro?
O mnia tela modi melius finxere ſalubres.
Q uocirca & iaculis habilem perpendimus uſum:
N eu leue uulnus eat, neu ſit breuis impetus illi,
I pſa arcu lyciaq; ſuas Diana pharetra
A rmauit comites (ne tela relinquite diuæ,
M agnum opus) & uolucres quondam fecere ſagittas.

Ligna apta iaculis.

D iſce agedum & ualidis delectum haſtilibus omnē.
P lurima Threicij nutritur uallibus Hebri
C ornus, & umbroſæ Veneris per littora myrtus,
T axiq;, pinusq;, altinatesq; geniſtæ,
E t magis in comptus operæ Lutoſer agreſtis:
T ermes ab eois deſcendet uirga Sabæis,
M ater odorati multum pulcherrima thuris.
I lla ſuos uſus intractatumq; decorem,
(S ic nemorum iuſſere deæ) natalibus haurit
A rbitrijs. at enim multo ſunt ficta labore
C ætera, quæ ſyluis errant haſtilia noſtris.
N unq̄ ſponte ſua procerus ad aëra termes
E xijt, inq; ipſa curuantur ſtirpe geniſtæ.

E rgo age luxuriam primo, fœtusq; nocenteis
D etrahe: frondoſas grauat indulgentia ſyluas.
P oſt ubi proceris generoſa ſtirpibus arbor
S e dederit, teretesq; ferent ad ſydera uirgæ,
S tringe notas circum, & gemmanteis exige uerſu.
H is ſiquis uitium nociturus ſufficit humor,
V læribus fluet, & uenas durabit inertes.
I n quinos ſublata pedes haſtilia plena
C æde manu, dum pomiferis aduertitur annus
F rondibus, & tepidos autumnus continet imbres.

De canibus.

S ed cur exiguis tantos in partibus orbes
L uſtramur? prima illa canum non ulla per arteis
C ura prior, ſiue indomitos uehementior hoſtis
N udo marte premas, ſeu bellum ex arte miniſtres.
M ille canum patriæ, ductiq; ab origine mores
C uiq; ſua. Magna indocilis dat prælia Mœdus,
M agnaq; diuerſos extollit gloria Celtas.
A rma negant contra, martemq; odere Geloni,
S ed natura ſagax: Perſes in utroq; paratus.
S unt qui Seras alant, genus intractabilis iræ.
A t contra faciles magniq; lycaones armis.
S ed non hyrcanæ ſatis eſt uehementia genti
T anta: ſuis petiere ultro fera ſemina ſyluis.
D at Venus acceſſus, & blando fœdere iungit.
T unc & manſuetis tuto ferus errat adulter
I n ſtabulis, ultroq; grauis ſuccedere Tygrim
A uſa canis, maiore tulit de ſanguine fœtum.
S ed præceps uirtus ipſa uenabitur aula.
I lle tibi & pecudum multo cum ſanguine creſcet:

P aſcæ tamen quæcunq; domi ſibi crimina fecit.
E xcutiet ſylua magnus pugnator adepta,
A t fugit aduerſos idem quos repperit hoſtes
Vmber. quanta fides, utinam, & ſolertia naris,
T anta foret uirtus, & tantum uellet in armis.
Quid freta ſi Morinûm dubio refluentia ponto
V eneris, atq; ipſos libeat penetrare Britannos?
O quanta eſt merces, & quantum impendia ſupra,
S i non ad ſpeciem mentiturosq; decores
P rotinus hæc una eſt catulis iactura britannis.
A d magnum cum uenit opus, promendaq; uirtus,
E t uocat extremo præceps diſcrimine mauors:
N on tunc egregios tantum admirere moloſſos,
C um parat his uerſuta ſuas Athamania fraudes,
A cyrusq; Pheræq; & clandeſtinus Acarnan.
S ic & Acarnanes ſubierunt prælia furto:
S ic canis illa ſuos taciturna ſuperuenit hoſtes.
A t clangore citat quos nondum conſpicit apros
A etola quæcunq; canis de ſtirpe (malignum
O fficium) ſiue illa metus conuitia rupit,
S eu fruſtra nimius properat furor. & tamen illud
N e uanum totas genus aſpernere per artes.
M irum q̃ celeres, & quantum nare merentur.
T um non eſt uicti cui conceſſere labori.
I dcirco uarijs miſcebo gentibus uſum.
Quondam inconſultis mater dabit umbrica gallis
S enſum agilem. traxere animos de patre Gelonæ
H ircano, & uanæ tantum Calydonia linguæ
E xibit uitium patre emendata Moloſſo.
S cilicet ex omni florem uirtute capeſſunt:

E t ſequitur natura fauens: at te leue ſi qua
T angit opus, pauidoſq; iuuat compellere dorcas,
A ut uerſuta ſequi leporis ueſtigia parui:
P etronios (ſic fama) canes, uolucresq; ſicambros,
E t pictam macula Vertraham delige falſa.
O cior affectu mentis pinnaq; cucurrit,
S ed premit inuentas, non inuentura latentes
I lla feras. quæ petronijs bene gloria conſtat.
Q uod ſi maturo preſſantes gaudia luſu
D iſſimulare feras, tacitiq; accedere poſſent:
I llis omne decus, quod nunc Metagontes habetis,
C onſtaret ſyluis: ſed uirtus irrita damno eſt.
A d ueſtram non uile genus non patria uulgo
S parta ſuos, & Creta ſuos promittit alumnos.
S ed primum cælſa lorum ceruice ferentem
G lympice te ſyluis egit Bœotius Hagnon,
H agnon haſtilides, Hagnon, quem plurima ſemper
G ratia per noſtros unum teſtabitur uſus.
H ic trepidas artes & uix nouitate ſedentes
V idit, qua propior patuit uia: nec ſibi turbam
C ontraxit comitem, nec uaſa tenentia longe.
V nus præſidium, atq; operi ſpes magna petito
A dſumptus Metagon, luſtrat per nota ferarum
P aſcua, per fontes, per quas triuere latebras,
P rimæ lucis opus: tum ſigna uapore ferino
I ntemerata legens, ſi qua eſt qua fallitur eius
T urba loci, maiora ſecat ſpatia extera gyro.
A tq; hic egreſſu iam tum ſine fraude reperto
I ncubuit ſpatijs, qualis permiſſa lechæis
T heſſalium quadrigis decus, quam gloria patrum

E xcitat, & primæ ſpes ambitioſa coronæ.
S ed neque ex nimio redeat iactura fauore,
L ex dicta officijs, neu uoce laceſſeret hoſtem,
N e'ue leuem prædam, aut propioris pignora lucri
A mplexus, primos nequicq̃ offenderet actus.
I am uero impenſum melior fortuna laborem
C um ſequitur, iuxtáq; domus quæſita ferarum
V t ſciat, occultos & ſignis arguat hoſtes:
A ut effecta leui teſtatur gaudia cauda,
A ut ipſa infodiens uncis ueſtigia plantis
M andit humum, celſas'ue adprenſat naribus aures:
E t tamen ut ne prima fauentem pignora fallant
C irca omnem aſpretis * medius qua clauditur orbis
F erre pedem, acceſſúsq; abitúsq; notaſſe ferarum,
A dmonet. & ſi forte loci ſpes prima fefellit,
(R arum opus) incubuit ſpatijs ad proſpera ſiſer,
I ntacto repetens prima ad ueſtigia gyro.
E rgo ubi plena ſuo redijt uictoria fine,
I n partem prædæ ueniat comes, & ſua naris
P ræmia. ſic operi iuuet inſeruiſſe benigno.
H oc ingens meritum eſt, hæc ultima palma trophæi,
H agnon magne tibi diuûm conceſſa fauore.
E rgo ſemper eris dum carmina, dúmq; manebunt
S yluarum dotes, atq; arma Dianea terris.
H ic & ſemiferam Thoum de ſanguine prolem
F inxit. non alio maior ſua pectore uirtus.
S eu morit uoces, ſeu nudi ad pignora Martis,
T hoes commiſſos (clariſſima fama) leones
E t ſubiere aſtu, & paruis domuere lacertis.
N am genus exiguum, & pudeat q̃ informe fateri.

Canum fœtus.

V ulpina ſpecies tamen huc exacta uoluntas.
A t non eſt alius quem tanta ad munia fœtus
E xercere uelis, aut te tua culpa reuellat
I nter opus, quo ſera cadit prudentia damno.
I unge pares ergo, & maiorum pignore ſigna
F œturam, prodantq́; tibi metagonta parentes,
Qui tenuere ſua pecus hoc immane iuuenta.
E t primum expertos animi, quæ gratia prima eſt,
I n uenerem iungunt: tum ſortis cura ſecundæ
N e renuat ſpecies, aut quæ detrectet honorem.
S int celſi uultus, ſint hirtæ frontibus aures,
O s magnum, & patulis agitatos morſibus ignes
S pirent, aſtricti ſuccingant ilia uentris
C auda breuis longumq́; latus, diſcretaq; collo
C æſaries non pexa nimis, non frigoris illa
I mpatiens: ualidis tum ſurgat pectus ab armis,
Quod magnos capiat motus, magniſq́; ſuperſit.
E ffuge qui lata pandit ueſtigia planta,
M ollis in officio. ſiccis ego dura lacertis
C rura uelim, & ſolidos hæc in certamina calces.
S ed fruſtra longus properat labor, abdita ſi non
A ltus in latebras uniq; incluſa marito
F œmina, nec patitur ueneris ſub tempore magnos
I lla, neq; emeritæ ſeruat faſtigia laudis.
P rimi complexus, dulciſſima prima uoluptas.
H unc ueneri dedit impatiens natura furorem.
S i tenuit cunctos, & mater adultera non eſt,
D a requiem grauidæ, ſolitoſq́; remitte labores.
V ix oneri ſuper illa ſuo: tum deinde monebo,

N e matrem indocilis natorum turba fatiget,
P ercenſere notis, iamq́; inde excernere paruos.
S igna dabunt ipſæ teneris uix artubus hæret
I lle tuos olim non deſecturus honores.
I amq́; illum impatiens æquæ uehementia ſortis
E xtulit: affectat materna regna ſub aluo.
L ibera tota tenet * ea * tergo liber aperto,
D um tepida indulget terris clementia mundi.
V erum ubi caurino perſtrinxit frigore ueſper,
I re placet, turbáq; potens operitur inerti.
I llius è manibus uires ſit cura futuras
P erpenſare: leuis deducet pondere fratres:
N ec me pignoribus nec te mea carmina fallent.
P rotinus & cultus alios, & debita fœtæ
B landimenta feres, curáq; ſequere merentem.
I lla perinde ſuos ut erit delacta minores
A c longam præſtabit opem. tum deniq; fœtu
C um deſunt operi fregitq́; induſtria matres,
T ranſeat in catulos omnis tutela relictos.
L acte nouam pubem faciliq́; tuebere maza:
N ec luxus alios auidæq́; impendia uitæ
N oſcant. hæc magno redit indulgentia damno.
" N ec mirum: humanos non eſt magis altera ſenſus.
" T ollit ſe ratio, & uitijs adeuntibus obſtat.
" H æc illa eſt, pharios quæ fregit noxia reges,
" D um ſeruata cauis potant Mareotica gemmis,
" N ardiferumq́; metunt Gangem, uitijsq́; miniſtrant.
" S ic & Achemenio cecidiſti Lydia Cyro,
" A tqui diues eras fluuialibus aurea uenis,
" S cilicet ad ſummam ne quid reſtaret habendum.

» T u quoq; luxuriæ fictas dum colligis artes,
» E t ſequeris demens alienam Græcia culpam,
» O quantum & quotiens decoris fruſtrata paterni.
» A t qualis noſtris q̃ ſimplex menſa Camillis:
» Q ui tibi cultus erat poſt tot Serrane triumphos?
» E rgo illi ex habitu uirtutis'q; indole priſcæ,
» I mpoſuere orbi Romam caput: actaq; ab illis
» A d cœlum Virtus, ſummos'q; tetendit honores,
» S cilicet exiguis magna ſub imagine rebus.
P roſpicies, quæ ſit ratio, & quo fine regenda.
I dcirco imperium catulis, unus'q; magiſter
A dditur ille dapes pœnam'q; operam'q; miniſtrans
T emperet: hunc ſpectet ſyluas domitura iuuentus.
N ec uile arbitrium eſt. cuicunq; hæc regna dicantur,
I lle tibi egregia iuuenis de pube legendus,
V trunq; & prudens & ſumptis impiger armis.
Q uod niſi & acceſſus & agendi tempora belli
N ouerit, & ſocios tutabitur hoſte minores:
A ut cedent, aut illa tamen uictoria damno eſt.
E rgo in opus uigila, factus'q; ades omnibus armis.
A rma acuere uiam tegat imas faſcia ſuras;
* is inulina ſuis & tergore fuluo,
* cauaq; e macle galeri,
I ma toletano præcingant ilia cultro,
T erribilem'q; manu uibrata falarica dextra
D et ſonitum, & curua rumpant noua peruia falcæ.

Canum remedia.

H æc tua militia eſt. quin & mauortia bello
V ulnera & errantes per tot diuortia morbos,
C auſas'q; affectus'q; canum tua cura tueri eſt.

S tat fatum ſupra, totum'q; auidiſſimus orcus
P aſcitur, & nigris orbem circunſonat alis.
S cilicet ad magnum maior ducenda laborem
C ura, nec expertos fallet deus. hinc quoq; noſſe
E ſt aliud quod præſtet opus placabile numen.
N ec longe auxilium, licet alti uulneris ora
A bſtiterint, utroq; cadant cum ſanguine fibræ.
I nde rape ex ipſo qui uulnus fecerit hoſte
V iroſam eluuiem, lacerí'q; per ulceris ora
S parge manu, uenas dum ſitaus comprimat acer.
M ortis enim patuere uiæ. tum pura monebo
C ircum labra ſequi, tenuí'q; includere filo.
A t ſi pernicies auguſto paſcitur ore,
C ontra pande uiam, fallenté'q; argue cauſas.
M orborum in uitio facilis medicina recenti.
S ed tactu impoſitis mulcent pecuaria palmis,
(I d ſatis) aut nigræ circum picis unguine ſignant.
Q uòd ſi diſtricto leuis eſt in uulnere noxa,
I pſe habet auxilium ualidæ natale ſaliuæ.
I lla grauis labes, & curas altior illis
C um uitium cauſæ totis egere latentes
C orporibus. ſera'q; aperitur noxia ſumma.
I nde emiſſa lues, & per contagia morbus
V enere in uulgum, iuſſá'q; exterritus ingens
A equali ſub labe ruit: nec uiribus ullis
A ut merito uenia eſt, aut ſpes exire precanti.
Q uòd ſiue à ſtygia letum Proſerpina nocte
E xtulit, & furtis commiſſam ulciſcitur iram,
S eu uitium ex alto, ſpirat'q; uaporibus æther
P eſtiferis, ſeu terra ſuos populatur honores:

F ontem auerte mali.trans altas ducere ualles
A dmoneo:latumq́; fuga ſuperabitis amnem.
H oc primum effugium leti.tunc ficta ualebunt
A uxilia,& noſtra quidam rediturus ab arte.
S ed uarij motus, nec in omnibus una poteſtas.
D iſce uices,&,quæ tutela eſt proxima,tenta.
P lurima per catulos rabies inuictaq; tardis
P ræcipiat letale malum.ſic tutius ergo
A nteire auxilijs,& primas uincere cauſas.
N amq; ſubit nodis qua lingua tenacibus hæret,
(Vermiculum dixere) mala,atq; incondita peſtis.
I lle ubi ſalſa ſiti præcepit uiſcera longa,
A eſtiuos uibrant accenſi febribus ignes,
M oliturq́; fugas,& ſedem ſpernit amaram.
S cilicet hoc motu ſtimuliſq́; potentibus acti
I n furias uertere canes.ergo inſita ferro
I am teneris elementa mali cauſaſq́; recidunt.
N ec longa in facto medicina eſt ulcere.purum
S parge ſalem,& tenui permulce uulnus oliuo,
A nte relata ſuas q̃ nox bene compleat umbras.
E cce aderit,factiq; oblitus uulneris,ultro
B landitur menſis,cereremq́; efflagitat ore.
Q uid,priſcas artes,inuentaq; ſimplicis anni
S i referam?non illa metus ſolatia falſi
T am longam traxere fidem.collaribus ergo
S unt qui lucifugæ criſtas inducere Melis
I uſſere,aut ſacris conſerta monilia conchis,
E t uiuum lapidem & circa meliteſia nectunt
C oralia,& magicis adiutas cantibus herbas.
A c ſic offectus oculiſq́; uenena maligni

V icit,tutela pax impetrata deorum.
A t ſi deformi lacerum dulcedine corpus
P erſequitur ſcabies,longi uia peſſima leti:
I n primo acceſſu triſtis medicina,ſed una
P erniciès redimenda anima,quæ prima ſequaci
S parſa malo eſt,ne dira trahant contagia uulgi.
Q uòd ſi dat ſpatium clemens & promouet ortu
M orbus,diſce uias,&,qua ſint,artibus exi.
T unc & odorato medicata bitumina uiro
I mponasq; pices,immundæq; unguen amurcæ.
M iſcuit & ſummam complectitur ignis in unam.
I nde lauant ægros.eſt ira coercita morbi
L axatusq; rigor,quæ te natura timentem
D iſſerat,& pluuias & Cauri frigora uitent
S ic magis ut nudis incumbunt uallibus æſtus
A` uento clariq; faces ad ſolis,ut omne
E xudent uitium,ſubeatq; latentibus ultro
Q uæ facta eſt medicina uadis.nec non tamen illum
S pumoſi catulos mergentem littoris æſtu
R eſpicit,& facilis Pæan adiuuit in artes.
O,rerum prudens quantum experientia uulgo
M ateriem largita boni,ſi uincere curent
D eſidiam,& gratos agitando prendere fines.
E ſt in Trinacria ſpecus ingens rupe,cauiq;
I ntrorſum reditus.circum atræ mœnia ſyluæ
A lta premunt,ruptiq; ambuſtis faucibus amnes.
V ulcano condicta domus,quam ſubter eunti
S tagna ſedent uenis,oleoq; madentia uiuo.
H uc defecta mala uidi pecuaria tabe
S æpe trahi,uictosq; malo grauiore magiſtros.

T e primum Vulcane,loci pacem'q; precamur
I ncola ſancte tuã,des ipſis ultima rebus
A uxilia:&,meriti ſi nulla eſt noxia tanti,
T et miſerere animas,liceat'q; attingere fontes
S ancte tuos.ter quisq; uocantes pinguia libant
T hura foco:ſtruitur ramis felicibus ara.
H ic dictu mirum atq; alias ignobile monſtrum
A duerſis ſpecubus, rupto'q; é pectore montis
V enit,ouans auſtris & multo flumine flammæ.
E micat ipſe,manu ramum pallente ſacerdos
T erminteum quatiens:procul hinc extorribus ire
E dico præſente deo,præſentibus aris,
Quem ſcelus aut manibus ſumptũ,aut in pectore mo=
I nclamat.cecidere animi trepidãtia mẽbra (tũ eſt,
O quiſquis miſero fas unq̃ in ſupplice fregit,
Qui pretio fratrum,melioris'q; auſus amici
S ollicitare caput,patrios'ue laceſſere diuos,
I llum agat infandæ comes huc audacia culpæ.
D iſcet,commiſſa quantum deus ultor in ira
P one ſequens ualeat:ſed cui bona pectore mens eſt,
O bſequitur'q; deo,deus illam molliter aram
L ambit,& ipſe ſuos ubi contigit ignis honores,
D efugit ab ſacris,rurſum'q; reconditur antro.
H uic fas auxilium & uulcania tangere dona.
H æc mora ſi medias exedit noxia fibras,
H is laue præſidijs adfecta'q; corpora mulce
R egnantem excutiens morbum.deus autor , & ipſa
A rtem aluit natura ſuam.quæ robore peſtis
A crior aut leto propior uia,ſed tamen illi
H inc uenit auxilium ualida uehementius ira.

Quòd primam ſi fallet opem dimiſſa facultas,
At tu præcipitem, qua ſpes eſt proxima, labem
Adgredere. in ſubito ſubita eſt medicina tumultu.
Stringendæ nares, ſcindenda ligamina ferro
Armorum, geminaq́; cruor ducendus ab aure.
Hinc uitium, hinc illa eſt auidæ uehementia peſti.
Illicet auxilijs feſſum ſolabere corpus:
Subſiduasq́; fraces, diffuſaq; maſſica priſco
Sparge cado. liber tenueis è pectore curas
Exiget: eſt morbo liber medicina furenti.
Quid dicam tuſſis, quid mœſti damna ueterni,
Aut incuratæ ſiqua eſt tutela podagræ?
Mille tenent peſtes: curaq́; potentia maior.
Mitte age: non opibus tanta eſt fiducia noſtris.
Mitte, animæ ex alto ducendum numen olympo,
Supplicibusq́; uocanda ſacris tutela deorum.
Idcirco aerijs molimur compita lucis,
Spicatasq́; faces ſacrum ad nemora alta Dianæ
Siſtimus, & ſolito catuli uelantur honore,
Ipſaq; per flores medio in diſcrimine luci
Strauere arma, ſacris & pace uacantia feſta.
Tum cadus, & uiridi fumantia liba feretro
Præueniunt, teneraq́; extrudens cornua fronte
Hœdus, & ad ramos etiamnum hærentia poma
Luſtralis de more ſacri, quo tota iuuentus
Luſtraturq́;, deæ proq́; anno reddet honorem.
Ergo impetrato reſpondet multa fauore
Ad partes qua poſcis opem, ſeu uincere ſyluas,
Seu tibi fatorum labes exire, minasq́;
Cura prior, tua magna fides tutelaq; uirgo.

De equis.

R eſtat equos finire notis, quos arma Dianæ
A dmittant. non omne meas genus audet in artes.
E ſt uitium ex animo ſunt quos imbellia fallant
C orpora: præueniens quondam eſt incõmoda uirtus.
C onſule, Penei qualis perfunditur amne
T heſſalus, aut patriæ quem conſpexere Mycænæ.
G laucũ nempe ingens nempe ardua fundet in auras
C rura. quis elæas potior luſtrauit harenas?
N e tamen hoc attingat opus, iactantior illi
V irtus, q̃ ſyluas durumq́; laceſſere martem.
N ec ſæuos miratur equos terrena Syene.
S cilicet & Parthis inter ſua mollia rura
M anſit honor, ueniat Caudini ſaxa Taburni
G arganum'ue trucem aut ligurinas deſuper alpes.
A nte opus excuſſis cadet unguibus: & tamen illi
E ſt animus, fingetq́; meas ſe iuſſus in artes.
S ed iuxta uitium poſuit deus. at tibi contra
C allæcis luſtratur equis ſcrupoſa Pyrene.
N on tamen hiſpano martem tentare minacem
A uſim: murabij uix ora tenacia ferro
C oncedunt, aut tota leui Naſamon *
F ingit equos Piſis Numidæ ſoluer *
A udax & patiens operum genus. ille uigebit
C entum actus ſpatijs, atq; eluctabitur iram.
*Nec magni cultus, ſterilis quodcunq; remiſit
T erra ſui, tenuesq́; ſitis producere riui.
S ic & Strimonio facilis tutela biſaltæ.
P oſſent Aetnæas utinam ſe ferre per artes,
Q ui ludus Siculis. quid tum ſi turpia colla

A *ut tenuis dorſo curuatur ſpina? per illos*
C *antatus graijs Agragas, uictaq; fragoſum*
H *ebroden liquere feræ. ò quantus in armis*
I *lle meis, cuius docles pecuaria fœtus*
S *ufficient, quęis Chaonias contendere contra*
A *uſit, uix merita quas ſignat Achaia palma.*
S *padices uix pellæi ualuere ceraunì*
E *t tibi deuotæ magnum pecuaria Cyrræ,*
P *hœbe decus noſtras agere in ſacraria tenſas.*
V *enanti melius pugnat color, optima nigri*
* *ra illi badiosq; legunt* *
E *t quorum feſſas imitantur terga fauillas*
* *ntum Italiæ, ſic dij uoluere parentes*
* *& terras omni præcepimus uſu.*
* *illuſtrat prata* *

N *onnulla eroſa penitus legi non potuerunt*. Hæc de= *ſcripta ſunt ex codice Longobardicis literis ſcripto.*

P. OVIDII NASONIS HALIEVTICA.

* *

Cæpit mundus legē, dedit arma per omnes,
a *Admonuitq; ſui.uitulus ſic nāq; minaci*
Qui nōdū gerit in tenera iā cornua fronte,
S *ic damæ fugiunt.pugnant uirtute leones,*
E *t morſu canis,& caudæ ſic ſcorpius ictu:*
C *oncuſſiſq; leuis pinnis ſic euolat ales.*
O *mnibus ignotæ mortis timor,omnibus hoſtem*
P *ræſidiumq; datum ſentire,& noſcere teli*
V *imq; modumq; ſui.ſic & Scarus arte ſub undis*
S *in* *
D *ecidit,aſſumptamq; dolo tandem pauet eſcam:*
N *on audet radijs obnixa occurrere fronte,*
A *uerſus crebro ueniens ſub uerbere caudæ,*
L *axans ſubſequitur,tutumq; euadit in æquor.*
*Q*uin etiam ſi forte aliquis dampus nataret*
M *itis luctantem ſcarus hunc in uimine uidit*
A *uerſi caudam morſu tenet atq;* *
* *nato quem texitq; reſultet* *
S *æpia tarda fugæ,tenui cum forte ſub unda*
D *eprenſa eſt,iamiamq; manus timet illa rapaces,*
I *nficiens æquor nigrum uomit illa cruorem,*
A *uertitq; uices,oculos fruſtrata ſequentes.*
C *lauſus rete lupus q̄uis immanis & acer*
*Dimotis cauda ſubmiſſus ſedet arnis in auſtri
E *micat,atq; dolos ſaltu diludit inultus.*
E *t murena ferox teretis ſibi conſcia tergi,*
A *d laxata magis conuerſa foramina retis,*

C

T andem per multos euadit lubrica flexus,
E xemploq; nocet, cunctis interuenit una.
A t contra ſcopulis crinali corpore ſegnis
P olypus hæret, & hac eludit retia fraude,
E t ſub lege loci ſumit mutatq; colorem,
S emper ei ſimilis quem contigit. atq; ubi prædam
P endentem retis auidus rapit, hic quoq; fallit
E lato calamo, cum demum emerſus in auras
B rachia diſſoluit, populatumq; expuit hamum.
A t mugil cauda pendentem euerberat eſcam,
E xcuſſamq; legit. lupus acri concitus ira,
D iſcurſu fertur uario, fluctusq; ferentes
P roſequitur, quaſſatq; caput, dum uulnere ſæuus
L axato cadat hamus, & ora patentia linquat
N ec proprias uires neſcit murena nocendi:
A uxilioq; ſibi, morſu nec eo minus acri
D eficit, aut animos ponit captiua minaces.
A nthias his tergo, quæ non uidet, utitur armis
V im ſpinæ nouitq; ſuæ, uerſoq; ſupinus
C orpore lina ſecat. fixumq; intercipit hamum.
C ætera quæ denſas habitant animalia ſyluas,
A ut uani quatiunt ſemper lymphata timores,
A ut trahit in præceps non ſana ferocia mentis.
I pſa ſequi natura mouet, uel comminus ire.
I mpiger & telo uenantum ſternere pergit
A gmina, & aduerſis infert ſua pectora telis.
Q uoq; uenit, fidens magis, & ſublatior ardet,
C oncuſſitq; toros, & uiribus addidit iram:
P rod dit, atq; ſuo properat ſibi robore letum.
F œdus lucanis prouoluitur urſus ab antris,

Quid niſi pondus iners, ſtolidæq; ferocia mentis?
Actus aper ſetis iram denuntiat hirtis:
Et ruit, oppoſiti nitens in uulnera ferri,
Preſſus & emiſſo moritur per uiſcera telo.
Altera pars fidens pedibus, dat terga ſequenti,
Vt pauidi lepores, ut fuluo tergore damæ
Et capto fugiens ceruus ſine fine timore.
Ipſa ſequi natura docet, uel cominus ire.
Hic generoſus honos, & gloria maior equorum,
Nam capiunt animis palmam, gaudentq; triumpho,
Seu ſeptem ſpatijs circo meruere coronam,
Non'ne uides uictor quanto ſublimius altum
Attollat caput, & uulgi ſe uenditet auræ?
Celſa'ue cum cæſo decoratur terga leone
Quàm tumidus, quantoq; uenit ſpectabilis actu
*Compeſcatq; ſolum generoſo concita pulſu
Vngula ſub ſpolijs grauiter redeuntis opimis.
Quæ laus prima canum, quibus eſt audacia præceps,
Venandiq; ſagax uirtus, uireſq; ſequendi.
Quæ nunc elatis rimantur naribus auras,
Et nunc demiſſo quærunt ueſtigia roſtro,
Et produnt clamore feram: dominumq; uocando,
Increpitant. quem ſi collatis effugit armis:
Inſequitur tumuloſq; canis, campoſq; per omnes.
Noſter in arte labor poſitus, ſpes omnis in illa.
Nec tamen in medias pelagi te pergere ſedes
Admoneam, uaſtiq; maris tentare profundum.
Inter utrunq; loci melius moderabere finem.
Aſpera num ſaxis loca ſint: nam talia lentos
Depoſcunt calamos: at purum retia littus.

N um mons horrentes demittat cælſior umbras
I n mare: nam uarie quidam fugiunt'q; petunt'q;.
N um uada ſubnatis imo uiridentur ab herbis
*   *
O blectet'q; moras, & molli ſeruiat algæ.
D eſcripſit ſedes uarias natura profundi:
N ec cunctos una uoluit conſiſtere piſces.
N am gaudent pelago, quales Scombri'q; Boues'q;
H ippuri celeres, & nigro tergore Milui;
E t pretioſus Helops noſtris incognitus undis,
A c durus Xiphias, ictu non mitior enſis,
E t pauidi magno fugientes agmine Tunni.
P arua echeneis adeſt, mirū, mora puppibus ingens:
T u'q; comes ratium, tracti'q; per æquora ſulci
Qui ſemper ſpumas ſequeris pompile nitentes,
C ercyros'q; ferox ſcopulorum fine moratus,
C antharus ingratus ſucco, tum concolor illi
O rphas, cæruleá'q; rubens Erythinus in unda,
I nſignis Sargus'q; notis, inſignis & alis,
E t ſuperaurata Sparulus ceruice refulgens,
E t rutilus pagur, & fului Synodontes, & ex ſe
C oncipiens Channe gemino fraudata parente.
T um uiridis ſquamis paruo ſaxatilis ore,
E t rarus faber, & pictæ Mormyres, & auri
C hryſophrys imitata decus, tum corporis umbræ
L iuentis rapidi'q; lupi, Percæ'q;, Tragi'q;.
Quin laude inſignis caudæ Melanurus, & ardens
A uratis murena notis, Merulæ'q; uirentes,
I mmitis'q; ſuæ conger per uulnera gentis,
E t capitis duro nociturus ſcorpius ictu,

A e nunq̃ æſtiuo conſpectus ſydere Glaucus.
A t contra herboſa piſces laxantur harena,
V t Scarus, epaſtas ſolus qui ruminat eſcas.
*Fœcundumq; genus Menærelamirosq; ſmarisq;,
A tq; immunda Chromis, merito uiliſſima ſalpa
A tq; auium dulces nidos imitata ſub undis
E t ſqualus tenui ſuffuſus ſanguine mullus
F ulgentes ſoleæ candore, & concolor illis
P aſſer, & adriaco mirandus littore Rhombus,
T unc epodes lati, tum molles tergore Ranæ.
E xtremi paſ. *

*

*

L ubricus & ſpina nocuus non gerius ulla,
E t nigrum niueo portans in corpore uirus,

*

L olligo, duriq; ſues, ſinuoſaq; ceſſ*
E t tam deformi non dignus nomine aſellus,
T uq; peregrinis Acipenſer nobilis undis.

*

Deerant non admodum multa in eo exemplari conſumpta penitus uetuſtate.

Pl. L. XXXII, c. ultimo.

His adijciemus apud Ouidiũ poſita nomina, quæ apud neminem alium reperiuntur, ſed fortaſſis in ponto naſcuntur, ubi id uolumen ſupremis ſuis temporibus inchoauit. Idẽ L.xxxij, c. ſecundo. Mihi uidetur mira et quæ Ouidius prodidit piſcium ingenia in eo uolumine, quod halieuticon inſcribitur.

M. AVRELII OLYMPII NEMESIANI, POETAE CARTHAGINIENSIS CYNEGETICON LIBER.

Enandi cano mille uias: hilaresq́; labores,
u Diſcurſusq́; citos, ſecuri prælia ruris,
Pãdimus. Aonio iã nũc mihi pectus ab œſtro
A eſtuat. Ingentes Helicon iubet ire per agros:
C aſtaliusq́; mihi noua pocula fontis alumno
I ngerit, & late campos metatur apertos:
I mponitq́; iugum uati, retinetq́; corymbis
I mplicitum, ducitq́; per auia, qua ſola nunq̃
T rita rotis. iuuat aurato procedere curru,
E t parere deo: uirides en ire per herbas
I mperat: intacto premimus ueſtigia muſco.
O buia Calliope facies inſiſtere prato
C omplacito, rudibus qua luceat orbita ſulcis.
N am quis non Nioben numeroſo funere mœſtam
I am cecinit? quis non Semelen, ignemq́; iugalem
L etalemq́; ſimul nouit de pellicis aſtu?
Quis magno recreata tacet cunabula Baccho?
V t pater omnipotens maternos reddere menſes
D ignatus, iuſti compleuit tempora partus?
S unt qui ſacrilego rorantes ſanguine thyrſos
(N ota nimis) dixiſſe uelint, qui uincula Dirces,
P iſæiq́; tori legem, Danaiq́; cruentum
I mperium, ſponſasq́; truces ſub fœdere primo.
*Et q̃uis curſus ſe oſtendat tramite noto
D ulcia funereis mutantes gaudia tædis.
B iblidos indictum nulli ſcelus. impia Myrrhæ

C onnubia, & ſæuo uiolatum crimine patrem
N ouimus: utq; Arabum fugiens cum carperet arua,
I uit in arboreas frondes, animamq; uirentem.
S unt qui ſquamoſi referant fera ſibila Cadmi,
S tellatumq; oculis cuſtodem uirginis Iûs,
H erculeosq; uelint ſemper numerare labores,
M iratumq; rudes ſe tollere Therea pinnas
P oſt epulas Philomela, tuas ſunt ardua mundi
Q ui male tentantem curru Phaëtonta loquantur,
E xtinctasq; canant è miſſo fulmine flammas,
F umantemq; Padum, cycnum, plumamq; ſenilem,
E t flentes ſemper germani funere ſyluas.
T antalidum caſus, & ſparſas ſanguine menſas,
C ondentemq; caput uiſis Titana Mycænis,
H orrendasq; uices generis dixere prioris.
C olchidos iratæ, ſacris imbuta uenenis
M unera non canimus, pulchræq; ingentia Glauces.
N on crinem Niſi, non ſæua pocula Circes
N ec nocturna pie furantem buſta ſororem.
H æc iam magnorum præcepit copia uatum:
O mnis & antiqui uulgata eſt fabula ſecli.
N os ſaltus, uiridesq; plagas, camposq; patentes
S crutamur, totisq; citi diſcurrimus aruis:
E t uarias cupimus facili cane ſumere prædas.
N os timidos lepores, imbelles figere damas,
A udacesq; lupos, uulpem captare doloſam
Gaudemus. nos flumineas errare per umbras
M alumus, & placidis Ichneumona quærere ripis
I nter arundineas ſegetes, felemq; minacem
A rboris in trunco longis præfigere telis,

I mplicitumq́; ſinu ſpinoſi corporis Erem
F erre domum: taliq́; placet dare lintea curæ:
D um non magna ratis uicinis ſueta moueri
L ittoribus, tutosq́; ſinus percurrere remis,
N unc primum dat uela notis, portusq́; fideles
L inquit, & hadriacas audet tentare procellas.
M ox ueſtros meliore lyra memorare triumphos
A ccingar, diui fortiſſima pignora Cari,
A tq; canam noſtrum geminis ſub finibus orbis
L ittus, & edomitas fraterno numine gentes.
Quæ Rhenum Tygrimq́; bibunt, Ararisq́; remotum
P rincipium, Niliq́; bibunt ab origine fontem.
N ec taceam primum quæ nuper bella ſub arcto
F elici Carine manu confeceris, ipſo
P ene prior genitore deo: utq́; intima frater
P erſidos, & ueteres Babylonos ceperit arces,
V ltus Romulei uiolata cacumina regni.
I mbellemq́; fugam referam, clauſasq́; pharetras
P arthorum, laxosq́; arcus, & ſpicula nulla.
H æc nobis noſtræ libabunt carmina Muſæ,
C um primum uultus ſacros, bona numina terræ,
C ontigerit uidiſſe mihi. iam gaudia nota
T emporis impatiens ſenſus, ſpretorq́; morarum
P ræſumit: uideorq́; mihi iam cernere fratrum
A uguſtos habitus, Romam, clarumq́; ſenatum
E t fidos ad bella duces, & milite multo
A gmina, quis fortes animat deuotio mentes.
A urea purpureo longe radiantia uelo
S igna micant, ſinuatq́; truces leuis aura dracones.
T u modo quæ ſaltus placidos, ſyluasq́; pererras

L atonæ Phœbe magnum decus, eia age ſuetos
S ume habitus, arcumq; manu: pictamq; pharetram
S uſpende ex humeris: ſint, aurea tela, ſagittæ:
C andida puniceis aptentur crura cothurnis,
S it chlamys aurato multum ſubtegmine luſa,
C orrugesq; ſinus gemmatis baltheus arctet
N exibus: implicitos cohibe diademate crines.
T ecum Naïades faciles, uiridiq; iuuentæ
P ubētes Dryades, nymphæq; unde amnibus humor
A dſint, & docilis decantet oreadas Echo.
D uc age diua tuum frondoſa per auia uatem.
T e ſequimur: tu pande domos, & luſtra ferarum:
H inc igitur mecum quiſquis percuſſus amore
V enandi, damnas lites, auidosq; tumultus,
C iuilesq; fugis ſtrepitus, belliq; fragores,
N ec prædas auido ſectaris gurgite ponti.
P rincipio tibi cura canum non ſegnis ab anno
I ncipiat primo, cum Ianus temporis author
P andit in occiduum biſſenis menſibus æuum.
E lige tunc curſu facilem, facilemq; recurſu
S eu Lacedæmonio natum, ſeu rure moloſſo
N on humili de gente canem. ſit cruribus altis,
S it rigidis, multamq; gerat ſub pectore lato
C oſtarum ſub fine decenter prona carinam,
Quæ ſenſim rurſus ſicca ſe colligat aluo,
R enibus ampla ſatis ualidis, diductaq; coxas,
C uiq; nimis molles fluitent in curſibus aures.
H uic parilem ſubmitte marem, ſic omnia magnum
D um ſuperant uires, dum læto flore iuuentus,
C orporis & uenis primæui ſanguis abundat.

N anq; graues morbi ſubeunt, ſegniſq; ſenectus:
I nualidamq; dabunt non firmo robore prolem.
S ed diuerſa magis fœturæ conuenit ætas.
T u bis uicenis plenum iam menſibus acrem
I n uenerem permitte marem. ſit fœmina, binos
Q uæ tulerit ſoles. hæc optima cura iugandis.
S ed non ſpartanos tantum, tantum' ue moloſſos
P aſcendum catulos: diuiſa Britannia mittit
V eloces, noſtriq; orbis uenatibus aptos.
N ec tibi pannonicæ ſtirpis temnatur origo,
N ec quorum proles de ſanguine manat hibero.
Q uin etiam ſiccæ Libyes in finibus acres
G ignuntur catuli, quorum non ſpreueris uſum.
M ox cum ſe bina formarit lampade Phœbe,
E x quo paſſa marem genitalia uiſcera turgent,
F œcundos aperit partus matura grauedo.
C ontinuò, largaq; uides ſtrepere omnia prole.
S ed q̃uis auidus primos contemnere partus
M alueris, mox non omnes nutrire minores.
N am tibi ſi placitum populoſos paſcere fœtus:
I am macie tenues, ſuciq; uidebis inanes,
P ugnanteſq; diu quis nam prior ubera lambat
D iſtrahere inualidam laſſato uiſcere matrem.
S in uero hæc cura eſt, melior' ne forte necetur,
A bdatur' ue domo, catuloſq; probare uoluntas;
Q ueis nondum greſſus ſtabiles, neq; lumina paſſa
L uciferum uidere iubar, quæ prodidit uſus
P ercipe, & intrepidus ſpectatis adnue dictis.
P ondere nam catuli poteris perpendere uires,
C orporibuſq; leues grauibus prænoſcere curſu.

Quin & flammato ducatur linea longe
Circuitu, ſignetq; habilem uapor igneus orbem.
Impune in medio poſſis conſiſtere circo.
Huc omnes catuli, huc indiſcreta feratur
Turba. dabit mater partus examine honeſtos
Iudicio natos ſeruans, trepidoq; periclo.
Nam poſtq̃ concluſa uidet ſua germina flammis,
Continuo ſaltu tranſcendens feruida zonæ
Vincla, rapit rictu primum, portatq; cubili,
Mox alium, mox deinde alium. ſic conſcia mater
Segregat egregiam ſobolem uirtutis amore.
Hos igitur genitrice ſimul, iam uere ſereno,
Molli paſce ſero paſſim. nam lactis abundans
Tempus adeſt, albent plenis & ouilia mulctris.
Interdumq; cibo cererem cum lacte miniſtra.
Fortibus ut ſuccis teneras complere medullas
Poſſint, & ualidas iam tunc promittere uires.
Sed poſtq̃ Phœbus candentem feruidus axem
Contigerit. tardasq; uias, cancriq; morantis
Sidus init, tunc conſuetam minuiſſe ſaginam
Profuerit, tenuesq; magis retinere cibatus.
Nec grauis articulos deprauet pondere molles.
Nam cum membrorum nexus, nodosq; relaxant,
Infirmosq; pedes, & crura natantia ponunt,
Tunc etiam niueis armantur dentibus ora.
Sed neq; concluſos teneas, neq; uincula collo
Impatiens circundederis, noceasq; futuris
Curſibus imprudens. catulis nam ſæpe remotis,
Aut uexare trabes, laceras aut pandere ualuas
Mens erit, & teneros torquent conatibus artus,

O btunduntúe nouos adroſo robore dentes,
A ut teneros duris impingunt poſtibus ungues.
M ox cum iam ualidis inſiſtere cruribus ætas
P aſſa quater binos uoluens ab origine menſes,
I nleſis catulos ſpectaueris undiq; membris,
T unc rurſus miſcere ſero cerealia dona
C onueniet, fortemq́; dari de frugibus eſcam.
L ibera tunc primum conſueſcant colla ligari,
C oncordes & ferre gradus, clauſiq́; teneri.
I am cum bis denos Phœbe reparauerit ortus,
I ncipe non longo catulos producere curſu,
S ed paruæ uallis ſpatio, ſeptóue nouali.
H is leporem præmitte manu, non uiribus æquis,
N ec curſus uirtute parem, ſed tarda trahentem
M embra, queant iam nunc faciles ut ſumere prædā.
N ec ſemel indulge catulis moderamine curſus,
S ed, donec ualidos etiam præuertere ſueſcant,
E xercito diu, uenandi munere cogens
D iſcere, & emeritæ laudem uirtutis amare.
N ec non conſuetæ norint hortamina uocis,
S eu curſus reuocent, iubeant ſeu tendere curſus.
Q uin etiam docti uictam contingere prædam,
E xanimare uelint tantum, non carpere ſumptam.
S ic tibi ueloces catulos reparare memento
S emper, & in paruos iterum protendere curas.
N am triſtis morbi ſcabies, & ſordida uenit
S æpe uenit, multamq́; canes diſcrimine nullo
D ant ſtragem. Tu ſollicitos impende labores,
E t ſortire gregem ſuffecta prole quotannis.
Q uin acidos bacchi latices tritonide oliua

Admiſcere decet: catulos'q; caneſ'q; maritas
Vnguere profuerit, tepidoq; oſtendere ſoli,
Auribus & tineas candenti pellere cultro.
Eſt etiam canibus rabies, letale periclum,
Quod ſeu cœleſti corrupto ſydere manat,
Cum ſegnes radios triſti iaculatur ab æthra
Phœbus, & attonito pallens caput exerit orbe:
Seu magis ignicomi candentia terga leonis
Cum quatit, hoc canibus blandis inuiſcerat æſtus,
Exhalat ſeu terra ſinus, *ſeu noxius aer
Cauſa mali, ſeu cum gelidus non ſufficit humor,
Torrida per uenas concreſcunt ſemina flammæ.
Quicquid id eſt, imas agitat ſub corde medullas,
In'q; feros rictus nigro ſpumante ueneno
Proſilit, inſanos cogens infigere morſus.
Diſce igitur potus medicos, curam'q; ſalubrem.
Tunc uiroſa tibi ſumes, multum'q; domabis
Caſtorea, adtritu ſilicis lenteſcere cogens.
Ex ebore huc trito puluis, ſecto'ue feratur,
Admiſcens'q; diu facies concreſcere utrunq;:
Mox lactis liquidos ſenſim ſuperadde fluores,
Vt non cunctantes hauſtus infundere cornu
Inſerto poſſis, furias'q; repellere triſtes,
Atq; iterum blandas canibus componere mentes.
Quin & Thuſcorum non eſt extrema uoluptas
Sæpe canum. eſt forma illis licet obſita uillo,
Diſſimiles'q; habeant catulis uelocibus artus:
Haud tamen iniucunda dabunt tibi munera pi[illegible]
Namq; & odorato noſcunt ueſtigia prato,
Atq; etiam leporum ſecreta cubilia monſtrant.

H orum animos, moresq́; ſimul, naresq́; ſagaces
M ox referam: nunc omnis adhuc narranda ſupellex
V enandi, cultusq́; mihi dicendus equorum.
Cornipedes igitur lectos det Græcia nobis,
C appadocumq́; notas referat generoſa propago
* Armata & palmas nuper grex omnis auorum.
I llis ampla ſatis læui ſunt æquora dorſo,
I mmodicumq́; latus, paruæq́; ingentibus alui,
A rdua frons, auresq́; agiles, capitiq́; decoro
A ltus honos, oculiq́; uago ſplendore micantes:
P lurima ſe ualidos ceruix reſupinat in armos:
F umant humentes calida de nare uapores:
N ec pes officium ſtandi tenet: ungula terram
C rebra ferit, uirtusq́; artus animoſa fatigat.
Q uin etiam gens ampla iacet trans ardua calpes
C ulmina, cornipedum late fœcunda proborum.
N anq; ualent longos pratis intendere curſus:
N ec minor eſt illis, Graio q̃ in corpore, forma.
N ecnon terribiles ſpirabile numen anhelæ
P rouoluunt flatus, & lumina uiuida torquent,
H innitusq́; cient tremuli, frenisq́; repugnant.
N ec ſegnes mulcent aures, nec crure quieſcunt.
S it tibi præterea ſonipes, Mauruſia tellus
Q uem mittit, modo ſit gentili ſanguine firmus,
Q uemq́; coloratus Mazax deſerta per arua
P auit, & aſſiduos docuit tolerare labores.
N ec pigeat quod turpe caput, deformis & aluus
E ſt ollis, quodq́; infrenes, quod liber uterq;,
Q uodq́; iubis pronos ceruix diuerberet armos.
N am flecti facilis, laſciuaq; colla ſequutus

P aret in obſequium lentæ moderamine uirgæ.
V erbera ſunt præcepta fugæ, ſunt uerbera freni.
Q uin & promiſſi ſpatioſa per æquora campi,
C urſibus acquirunt commoto ſanguine uires,
P aulatimq́; auidos comites poſt terga relinquunt.
H aud ſecus effuſis Nerei per cœrula uentis,
C um ſe Threicius boreas ſuperextulit antro,
S tridentiq́; ſono uaſtas exterruit undas,
O mnia turbato ceſſerunt flumina ponto:
I pſe ſuper fluctus ſpumanti murmure feruens,
C onſpicuum pelago caput, eminet: omnis euntem
N ereidum mirata ſuo ſtupet æquore turba.
H orum tarda uenit longi fiducia curſus:
H is etiam emerito uigor eſt iuuenilis in æuo.
N am quæcunq; ſuis uirtus bene floruit annis,
N on prius eſt animo q̃ corpore paſſa ruinam.
P aſce igitur ſub uere nouo farragine molli
C ornipedes, uenamq́; feri, ueteresq́; labores
E ffluere aſpecta nigri cum labe cruoris.
M ox lætæ redeunt in pectora fortia uires,
E t nitidos artus diſtento robore formant.
M ox ſanguis uenis melior calet: ire uiarum
L onga uolunt, latumq́; fuga conſumere campum.
I nde ubi pubentes calamos durauerit æſtas,
L actentesq́; urens herbas ſiccauerit omnem
M enſibus humorem, culmisq́; armarit ariſtas:
O rdea tum, paleasq́; leues præbere memento.
P uluere quin etiam puras ſecernere fruges
C ura ſit, atq; toros manibus percurrere equorum,
G audeat ut plauſu ſonipes, lætumq́; relaxet

C orpus, & altores rapiat per uiſcera ſucos.
I d curent famuli, comitumq́; animoſa iuuentus.
N ec non & caſſes ijdem uenatibus aptos,
A tq; plagas, longoq́; meantia retia tractu
A ddiſcant raris ſemper contexere nodis,
E t ſeruare modum maculis, linoq́; tenaci
L inea. quin etiam magnos circundare ſaltus
Quæ poſſit, uolucresq́; metu concludere prædas,
D igerat innexas non una ex alite pinnas.
N amq; urſos, magnosq́; ſues, ceruosq́; fugaces,
E t Vulpes, acresq́; lupos, ceu fulgura cœli,
T errificant, liniq́; uetant trāſcendere ſeptum.
H as igitur uario ſemper fucare ueneno
C ura tibi, niueiſq́; alios miſcere colores,
A lternosq́; metus, ſubtegmina tempore longo,
D ant tibi pinnarum terrentia milia uultur.
D at Libye magnarum auium fœcunda creatrix:
D atq́; grues, cycniq́; ſenes, & candidus anſer:
D ant, quæ fluminibus, craſſisq́; paludibus errant,
P ellitosq́; pedes ſtagnanti gurgite tingunt.
H inc mage puniceas natiuo munere ſumes.
N anq; illic ſine fine greges florentibus alis
I nuenies auium, ſuauiq́; rubeſcere luto,
E t ſparſos paſſim tergo uenare colores.
H is ita diſpoſitis, hiemis ſub tempus aquoſæ
I ncipe ueloces catulos immittere pratis,
I ncipe cornipedes latos agitare per agros:
V enemur dum mane nouum, dum mollia prata
N octurnis calcata feris ueſtigia ſeruant.

M. Arelij

M. AVRELII OLYMPII NEMESIA-NI, POETAE CARTHAGINIEN SIS ECLOGA PRIMA.

INTERLOCVTORES TIMETAS ET TITYRVS.

TIM. Dum fiſcella tibi fluuiali Tityre iunco
Texitur, et raucas reſonāt tua rura cicadis:
Incipe, ſi qd̄ hēs gracili ſub arūdine carmē
Compoſitum. nam te calamos inflare labello
Pan docuit: uerſuq́; bonus tibi fauit Apollo.
Incipe, dum ſalices hœdi, dum gramina uaccæ
Detondent: uiridiq́; gregem permittere campo
Et ros, & primi ſuadet clementia ſolis.
TIT. Hos annos, canāq́; meā mihi care ſenectam
Tu iuuenis, caruſq́; deis in carmina cogis?
Viximus, & calamis uerſus cantauimus olim,
Dum ſecura hilares ætas ludebat amores.
Nunc album caput: & ueneres tepuere ſub annis.
Iam mea ruricolæ dependet fiſtula Fauno.
Te nunc rura ſonant. nuper nam carmine uictor
Riſiſti calamos, & diſſona flamina Mopſi
Iudice me. Mecum ſenior Melibœus utrunq;
Audierat, laudeſq́; tuas ſublime ferebat.
Quem nunc emeritæ permenſum tempora uitæ
Secreti pars orbis habet, munduſq́; piorum.
Quare age, ſi qua tibi Melibœi gratia uiuit,
Dicat honoratos prædulcis tibia manes.
TIM. Et parere decet iuſſis: & grata iubentur.

N anq; fuit dignus ſenior, quem carmine Phœbus,
P an calamus, fidibusq́; Linus, modulatibus Orpheus
C oncinerent: atq; acta uiri, laudesq́; ſonarent.
S ed quia tu noſtræ muſam depoſcis auenæ:
A ccipe, quæ ſuper hæc Ceraſus, quã cernis ad amnẽ,
C ontinet, inciſo ſeruans mea carmina libro.
TIT. Dic age. ſed, nobis ne uento garrula pinus
O bſtrepat: has ulmos potius, fagós ue petamus.
TIM. Hic cantare libet. uirides nam ſuggerit herbas
M ollis ager: lateq; tacet nemus omne. quieti,
A ſpice, ut ecce procul decerpant gramina tauri.
Omniparens æther, & rerum cauſa liquores,
C orporis & genitrix tellus, uitalis & aër,
A ccipite hos calamos: atq; hæc noſtro Melibœo
M ittite: ſi ſentire datur poſt fata quietis.
N am ſi ſublimes animæ cœleſtia templa,
S idereasq; colunt ſedes, mundoq́; fruuntur:
T u noſtros aduerte modos: quos ipſe benigno
P ectore fouiſti; quos tu Melibœe probaſti.
L onga tibi, cunctisq́; diu ſpectata ſenectus,
F elicesq́; anni, noſtriq́; nouiſſimus æui
C irculus, innocuæ clauſerunt tempora uitæ.
N ec minus hinc nobis gemitus, lacrimæq́; fuere,
Quàm ſi florentes mors inuida pelleret annos.
H æc tenuit tales communis cauſa querelas.
H eu Melibœe iaces letali frigore ſegnis
L ege hominum, cœlo dignus, canente ſenecta,
C onſilioq́; deûm. Plenum tibi ponderis æqui
P ectus erat. Tu ruricolûm diſcernere lites
A ſſueras, uarias patiens mulcendo querelas.

S ub te ruris amor, ſub te reuerentia iuſti
F loruit: ambiguos ſignauit terminus agros.
B landa tibi uultus grauitas, & mitis ſerena
F ronte ſupercilium, ſed pectus mitius ore.
T u calamos aptare labris, coniungere cera
O ratus, duras docuiſti fallere curas:
N ec ſegnem paſſus nobis marcere iuuentam.
S æpe dabas meritæ non uilia præmia muſæ.
S æpe etiam ſenior, ne nos cantare pigeret,
L ætus phœbea dixiſti carmen auena.
F elix o Melibœe uale. tibi frondis odoræ
M unera dat, lauros carpens ruralis Apollo.
D ant Fauni quod quiſq; ualet, de uite racemos,
D e campo culmos, omniq; ex arbore fruges.
D at grandæua Pales ſpumantia cymbia lacte.
M ella ferunt nymphæ. Pictas dat Flora coronas.
M anibus hic ſupremus honos. Dant carmina Muſæ:
C armina dant Muſæ. nos te modulamur auena.
S yluestris nunc te Platanus Melibœe ſuſurrat.
T e Pinus reboat. Te quicquid carminis Echo.
R eſpondent ſyluæ. Te noſtra armenta ſequuntur.
N anq; prius ſiccis phocæ naſcentur in aruis:
V eſtitusq; freto uiuet leo: dulcia mella
S udabunt taxi: confuſis legibus anni,
M eſſem triſtis Hyems, Aeſtas tractabit oliuas:
A nte dabit flores Autumnus: Ver dabit uuas:
Q uàm taceat Melibœe tuas mea fiſtula laudes.
TIT. Perge puer: cœptum tibi iam ne deſere carmen.
N am ſic dulce ſonas, ut te placatus Apollo
P rouehat, & felix dominam perducat ad urbem.

N anq; hic in ſyluis præſens tibi fama benignum
S trauit iter, rumpens liuoris nubila plena.
S ed iam ſol demittit equos de culmine mundi,
F lumineos ſuadens gregibus præbere liquores.

AECLOGA II.

Interlocutores Aſtacus & Alcon.

F Ormoſam Donacen puer Aſtacus, et puer Alcō
Ardebant: rudibusq; annis incenſus uterq;.
I n Donaces uenerem furiata mente ruebant.
H anc, cum uicini flores in uallibus horti
C arperet, & molli gremium compleret acantho,
I nuaſere ſimul: Venerisq; immitis uterq;
T um primum dulci carpebant gaudia furto.
H inc amor, & pueris iam non puerilia uota.
Queis anni ter quinq; hyemes, & cura iuuentæ.
S ed poſtq̃ Donacen duri clauſere parentes,
E t non tam tenui filo de uoce ſonarent,
S ollicitumq; foret linguis onus, improba ceruix,
S uffuſusq; rubor crebro, uenæq; tumentes:
T um uero ardentes flammati pectoris æſtus
C arminibus, dulciq; parant releuare querela.
A mbo æuo, cantuq; pares, nec diſpare forma:
A mbo genis leues, intonſis crinibus ambo.
A tq; ſub hac platano mœſti ſolatia caſus
A lternant: Idas calamus, & uerſibus Alcon.
ID Quæ colitis ſyluas Dryades, quæq; antra Napeæ,
E t quæ marmoreo pede Naides uda ſecatis
L ittora, purpureosq; alitis per gramina flores,

D icite quo prato Donacen, qua forte ſub umbra
I nueniam, roſeis ſtringentem lilia palmis?
N am mihi iam trini perierunt ordine ſoles,
E x quo conſueto Donacen expecto ſub antro.
I nterea, tanq̃ noſtri ſolamen amoris
H oc foret, aut poſſet rabidos mediare furores,
N ulla meæ trinis tetigerunt gramina uaccæ
L uciferis, nulloq́; biberunt amne liquores:
S iccaq; fœtarum lambentes ubera matrum,
S tant uituli, & teneris mugitibus aëra complent.
I pſe ego nec molli iunco, nec uimine lento
P erfeci calathos cogendi lactis in uſus.
Quid tibi, quæ noſti, referam? ſcis mille iuuencas
E ſſe mihi. noſti nunq̃ mea mulctra uacare?
I das ille ego ſum Donace, cui ſæpe dediſti
O ſcula, nec medios dubitaſti rumpere cantus,
A tq; inter calamos errantia labra petiſti.
E heu nulla meæ te tangit cura ſalutis.
P allidior buxo, uiolæq; ſimillimus erro.
O mnes ecce cibos, & noſtri pocula bacchi
H orreo: nec placido memini concedere ſomno.
T e ſine me miſero mihi lilia nigra uidentur,
P allenteſq; roſæ, nec dulce rubens hyacinthus,
N ullos nec myrtus, nec laurus ſpirat odores.
A t tu ſi uenias: & candida lilia fient,
P urpureæq; roſæ, tum dulce rubens hyacinthus.
T um mihi cum myrto laurus ſpirabit odores.
N am dum Pallas amet turgentes ſanguine baccas
D um Bacchus uites, deus & ſata poma Priapus,
P aſcua læta Pales: Idas te diliget unam.

Hæc Idas calamis. tu, quæ reſponderit Alcon,
Verſu Phœbe refer: ſunt aurea carmina Phœbo.
ALC. *Ō montana Pales, ō paſtoralis Apollo,*
Et nemorum Syluane potens, & noſtra Dione,
Quæ iuga celſa tenes Ericis; cui cura, iugales
Concubitus hominum totis connectere ſeclis:
Quid merui? cur me Donace formoſa reliquit?
Munera nanq; dedi, noſter quæ non dedit Idas:
Vocalem longos quæ ducit Aëdona cantus:
Quæ, licet interdum contexto uimine clauſa
Cum paruæ patuere fores, ceu libera ferri
Nouit, & agreſtes inter uolitare uolucres:
Scit rurſus remeare domum, tectumq; ſubire
Viminis, & caueam totis præponere ſyluis.
Præterea tenerum leporem, geminasq; palumbes
Nuper, quæ potui ſyluarum præmia miſi.
Et poſt hæc Donace noſtros contemnis amores?
Forſitan indignum ducis, quod ruſticus Alcon
Te cupiam, qui mane boues in paſcua ducam:
Dij, pecorum pauere greges, formoſus Apollo,
Pan doctus, Fauni uates, & pulcher Adonis.
Quin etiam fontis ſpeculo me mane notaui,
Nondum purpureos Phœbus cum tolleret orbes,
Nec tremulum liquidis ſplenderet lumine in undis.
Quod uidi, nulla tegimur lanugine malas.
Paſcimus & crinem. Noſtro formoſior Ida
Dicor: & hoc ipſum mihi tu narrare ſolebas,
Purpureas laudando genas, & lactea colla,
Atq; hilares oculos, & formam puberis æui.
Nec ſumus indocti calamus. Cantamus auena,

Quæ diui cecinere prius: quæ dulce locutus
Tityrus, é ſyluis dominam peruenit ad urbem.
Nos quoq; te propter Donace, cantabimus urbi:
Si modo coniferas inter uiburna cupreſſos,
Atq; inter pinos corylum frondeſcere fas eſt.
Sic pueri Donacen toto ſub ſole canebant:
Frigidus é ſyluis donec deſcendere ſuaſit
Heſperus, & ſtabulis paſtos inducere tauros.

AECLOGA III.

PAN.

Nyctilos, atq; Mycō, nec nō & pulcher Amintas
Torrentem patula uitabant ilice ſolem:
Cum Pan uenatu feſſus recubare ſub ulmo
Cœperat, & ſomno laſſatus, ſumere uires:
Quem ſuper & tereti pendebat fiſtula ramo.
Hanc pueri (tanq̃ prædam pro carmine poſſent
Sumere: fas'q; eſſet calamos tractare deorum)
Inuadunt furto. ſed nec reſonare canorum
Fiſtula, quem fuerat: nec uult contexere carmen:
Sed pro carminibus male ſibila diſſona reddit.
Tum Pan excuſſus ſonitu ſtridentis auenæ,
Iam'q; uidens: Pueri, ſi carmina poſcitis, inquit,
Ipſe canam. Nulli fas eſt inflare cicutas,
Quas ego Mœnalijs cera coniungo ſub antris.
Iam'q; ego Bacche tuos ortus, & ſemina uitis
Ordine detexam. debemus carmina Baccho.
Hæc fatus, cœpit calamis ſic montiuagus Pan.
Te cano, qui grauidis ederata fronte corymbis

V itea ſerta plicas:qui quando palmite tygres
D ucis,odorato perfuſus colla capillo:
V era Iouis proles.Iam tunc poſt ſydera cæli
S ola Iouem Semele uidit Iouis ora profeſſum.
H unc pater omnipotens,uenturi prouidus æui,
P rotulit,& iuſto produxit tempore partus.
V os etiam & Nyſæ uiridi nutriſtis in antro
H unc nymphæ,Fauniq; ſenes,ſatyriq; procaces.
Quin & Sylenus paruum ueneratus alumnum
A ut gremio fouet,aut reſupinis ſuſtinet ulnis:
E t uocat ad riſum digito,motuq; quietem
A llicit:aut tremulis quaſſat crepitacula palmis.
C ui deus arridens,horrentes pectore ſetas
V ellicat:aut digitis aures aſtringit acutas;
A pplaudit'ue manu mutilum caput,aut leue mentũ,
E t ſummas tenero collidit pollice nares.
I nterea pueri floreſcit pube iuuenta:
F lauaq; maturo tumuerunt tempora cornu.
T um primum lenes oſtendit pampinus uuas:
M irantur ſatyri frondes,& dona Lyæi.
T um deus,ò Satyri maturos carpite fructus,
D ixit:& ignotos pueri calcate racemos.
V ix hæc ediderat:decerpunt uitibus uuas,
E t portant calatis: celeriq; illudere planta
C oncaua ſaxa ſuper properant. Vindemia feruet
C ollibus in ſummis:crebro pede rumpitur uua:
N udaq; purpureo ſparguntur pectora muſto.
T um Satyri laſciua cohors ſibi pocula quiſq;
O buia corripuit.quod fors dedit,hoc capit uſus.
C antaron hic retinet:cornu bibit alter adunco:

Concauat ille manus, palmaſq; in pocula uertit:
Pronus at ille lacu bibit, & crepitantibus haurit
Muſta labris: alius uocalia cymbia mergit:
Atq; alius latices preſſis reſupinus ab uuis
Excipit. at potis ſaliens liquor ore reſultat
Spumeus, inq; humeros, & pectora diffluit humor.
Omnia ludus habet. cantuſq; choroſq; licentes,
Et uenerem iam uina mouent. Raptantur amantes
Concubitu ſatyri fugientes iungere nymphas:
Iam iamq; elapſas hic crine, hic ueſte retentat.
Tum primus roſeo Silenus cymbia muſto
Plena ſenex auide non æquis uiribus hauſit.
Ex illo uenas inflatus nectare dulci
Heſternoq; grauis ſemper ridetur hyacco.
Quin etiam deus ille, deus Ioue natus ab ipſo,
Et plantis uuas premit, & de uitibus haſtas
Ingerit, & lynci præbet cratera bibenti.
Hæc Pan mænalia pueros in ualle docebat:
Sparſas donec oues campo conducere in unum
Nox iubet, uberibus ſuadens ſiccare fluorem
Lactis, et in niueas aſtrictum cogere glebas.

AECLOGA XI.

Interlocutores Mopſus & Lycidas.

Populea Lycidas, necnõ & Mopſus in umbra
Paſtores, calamis, ac uerſu doctus uterq;,
Nec triuiale ſonans, proprios cantabat amores.
Nam Mopſo Meroë, Lycidæ crinitus Iolas
Ignis erat: pariliſq; furor de diſpare ſexu

Cogebat trepidos totis diſcurrere ſyluis:
Inq; uicem dulces cantu dixere querelas.
Hos puer, ac Meroë multum luſere furentes:
Dum modo condictas uitant in uallibus ulmos,
Nunc fagos placitas fugiunt, promiſſaq; fallunt
Antra, nec eſt animus ſolitos alludere fontes.
Tum tandem feſſi, quos luſus ederat ignis,
Sic ſua deſertis nudarunt uulnera ſyluis,
Inq; uicem dulces cantu dixere querelas.
MOP. Immitis Meroë, rapidiſq; fugacior Euris,
Cur noſtros calamos, & paſtoralia uitas
Carmina? quem ue fugis? quae me tibi gloria uicto?
Quid uultu mentem premis: ac ſpem fronte ſerenans,
Tandem dura negas? Non poſſum nolle negantem.
Cantet, amat quod quiſq;: leuant & carmina curas.
LYC. Reſpice me tandem puer ò crudelis Iola.
Non hoc ſemper eris. perdunt & gramina flores:
Perdit ſpina roſas: nec ſemper lilia candent:
Nec longum tenet uua comas, nec populus umbras.
Donum forma breue eſt, nec ſe tibi commodat annis.
Cantet, amat quod quiſq;: leuant & carmina curas.
MOP. Cerua marē ſequitur, taurū formoſa iuuēca:
Et uenerem ſenſere lupae, ſenſere leenae,
Et, genus aereum, uolucres, & ſquammea turba,
Et montes, ſiluaeq;: ſuos habet arbor amores:
Tu tamen una fugis: miſerum tu perdis amantem.
Cantet, amat quod quiſq;: leuant & carmina curas.
LYC. Omnia tēpus alit, tēpus rapit. uſus in arcto eſt.
Ver erat: & uitulos uidi ſub matribus iſtos,
Qui nunc pro niuea coiere in cornua uacca.

E t tibi iam tumidæ nares, iam fortia colla:
I am tibi bis denis numerantur meſſibus anni.
C antet, amat quod quiſq;: leuant & carmina curas.
MOP. Huc Meroe formoſa ueni. uocat æſtus i umbrã.
I am pecudes ſubiere nemus. non ulla canoro
G utture cantat auis: torto non ſquammea tractu
S ignat humũ ſerpẽs: ſolus cano. me ſonat omnis
S ylua: nec æſtiuis cantu concedo cicadis.
C antet, amat quod quiſq;: leuant & carmina curas.
LYC. Tu quoq; ſæue puer niueum ne perde colorem
S ole ſub hoc: ſolet hic lucentes urere malas.
H ic age pampinea mecum requieſce ſub umbra.
H ic tibi lene fluens fons murmurat. hic & ab ulmis
P urpureæ fœtis dependent uitibus uuæ.
C antet, amat quod quiſq;: leuant & carmina curas.
MOP. Qui tulerit Meroes faſtidia longa ſuperbæ:
S ithonias feret ille niues, libycosq́; calores:
N erines potabit aquas: taxiq́; nocentis
M on metuet ſuccos: Sardorum gramina uincet:
E t ſua marmaricos coget iuga ferre leones.
C antet, amat quod quiſq;: leuant & carmina curas.
LYC. Quiſquis amat pueros, ferro præcordia duret:
N il properet, diſcatq́; diu patienter amare,
P rudentesq́; animos teneris non ſpernat in annis.
P erferat & faſtus. ſic olim gaudia ſumet:
S i modo ſollicitos aliquis deus audit amantes.
C antet, amat quod quiſq;: leuant & carmina curas.
MOP. Quid prodeſt, quòd me pagani mater Amintæ
T er uittis, ter fronde ſacra, ter thure uaporo
L uſtrauit, cineresq́; auerſa effudit in amnem,

Incendens uiuo crepitantes ſulfure lauros:
Cum ſic in Meroen totis miſer ignibus arſi.
Cantet,amat quod quiſq;:leuant & carmina curas.
LYC. *Hæc eadem,nobis quæ uerſicoloria fila*
Et mille ignotas Mychale circuntulit artes,
Cantauit,quod Luna timet,quo rumpitur anguis;
Quo currunt ſcopuli:migrant ſata:uellitur arbos.
Plus tamen ecce meus,plus eſt formoſus Iolas.
Cantet,amat quod quiſq;:leuant & carmina curas.

DE AVRELIO OLYMPIO NEMESIANO EX PETRO CRINITO.

Aurelius Olympius Nemeſianus Afer genere,patria Carthaginienſis fuit.quod antiquiores codices teſtantur.per ea tempora in urbe floruit,quibus Cæſar Numerianus & Dioclitianus imperarunt. quantum præſtiterit in condendis poematis,relatum eſt à Flauio Vopiſco: qui hunc ipſum Nemeſianum nobiliſſimum fuiſſe poetã refert,omnibusq; colonijs atque urbibus magnopere illuſtratum. Calphurnius Siculus(de quo ſupra ſcripſimus) arctiſſima beneuolentia proſecutus eſt Nemeſianum:eiq; dicauit ſuum carmen bucolicum,ueluti monumentum propriæ diligentiæ,atque optimæ uoluntatis. Leguntur adhuc eiuſdem Nemeſiani eclogæ:quibus manifeſto apparet,eum merito cõmendari inter præcipuos atque optimos poetas ſui temporis.quo circa ueriſimile eſt,à Numeriano Imp. in maximo pretio habitum;qui & eloquentia,& ab=

ſoluendis poematis excelluit. Idem Nemeſianus alia plura compoſuit. nā κυνηγετικὰ, ναυτικὰ, & ἁλιευτικὰ ſcripſit. Ioannes Boccacius, uir, ut illa tempora tulerunt, haud omnino indoctus, citat Nemeſiani poetæ uerſiculos. Hæc ſunt, quæ legimus apud ueteres authores de Nemeſiano.

De eodē Flauius Vopiſcus Syracuſius meminit: qui de Numeriano loquens, Verſu autem, inquit, talis fuiſſe prædicatur, ut omnes poetas ſui temporis uicerit. Nam & cum Olympio Nemeſiano contendit, qui ἁλιευτικὰ, κυνηγετικὰ, & ναυτικὰ ſcripſit, quiq; omnibus colonijs illuſtratus emicuit: & Aurelium Apollinarem iamborum ſcriptorem, qui patris eius geſta in literas retulit; ijſdem, quæ recitauerat, editis, ueluti radio Solis obtexit.

Floruit Carini temporibus: ut ex ipſius carminibus eſt colligere.

De T. Calphurnio.

T. Calphur. ſiculus, ut inſcriptiones ueterum codicū probant: inter bucolici carminis poëtas refertur. huic poſt Maronē facile primas in eo genere tribuas. Dioclitiano Cæſare, & Conſtantijs principibus floruit. id quod ex Flauij Vopiſci cōmētarijs apparet. quo authore Calph. ad Nemeſianū ſuum opus miſerit. Ridendi ſunt qui in Auguſti principis ætatē hūc referūt: quaſi nō Numerianū Carini F. ſed Auguſtum illis uerſibus ſignificarit.

Aurea ſecura cum pace renaſcitur ætas:

& quæ ſub Ornitii ſequuntur perſona.

T.CALPHVRNII SICVLI BVCOLICVM CARMEN AD NEMESIANVM CARTHAGINIENSEM.

AECLOGA PRIMA.

INTERLOCVTORES ORNITVS ET CORIDON.

OR. ondum ſolis equos decliuis mitigat æſtas:
n Quãuis et madidis incubãt præla racemis,
Et ſpument rauco feruẽtia muſta ſuſurro.
CO. Cernis ut ecce pater quas tradidit Ornite uaccæ
Molle ſub hirſuta latus explicuere geneſta?
Nos quoq; uicinis cur non ſuccedimus umbris?
Torrida cur ſolo defendimus ora galero?
OR. Hoc potius frater Corydon nemus, iſta petamus
Antra patris Fauni: graciles ubi pinea denſat
Sylua comas, rapidoq; caput leuat obuia Soli:
Bullantes ubi fagus aquas radice ſub ipſa
Protegit, & ramis errantibus implicat umbras.
CO. Quo me cunq; uocas, ſequor Ornite. nã mea Leuce
Dum negat amplexus nocturnaq; gaudia nobis,
Peruia corniger i fecit ſacraria Fauni.
OR. Prome igitur calamos, et ſi qua recõdita ſeruas.
Nec tibi defuerit mea fiſtula: quam mihi nuper
Matura docilis compegit harundine Lygdon.
Et iam captatæ pariter ſucceſſimus umbræ.
Sed quænam ſacra deſcripta eſt pagina fago?
Quam modo neſcio quis properãti falce notauit.
CO. Aſpicis ut uirides etiam nunc littera rimas

S ervet? & arenti nondum ſe laxet hiatu?
O rnite ſer propius tua lumina. tu potes alto
C ortice deſcriptos citius percurrere uerſus.
N am tibi longa ſatis pater internodia largus,
P rocerumq; dedit mater non inuida corpus.
OR. Non paſtor, non hoc triuiali more uiator,
S ed deus ipſe canit. nihil armentale reſultat.
N on montana ſacros diſtinguunt iubila uerſus.
CO. Mira refers. ſed rumpe moras, oculoq; ſequaci
Q uamprimum nobis diuinum perlege carmen
OR. Qui iuga qui ſyluas tueor ſatus æthere Faunus
H æc populis uentura cano. iuuat arbore ſacra,
L æta patefactis incidere carmina fagis.
V os o præcipue nemorum gaudete coloni.
V os populi gaudete mei. licet omne uagetur
S ecuro cuſtode pecus, nocturneq; paſtor
C laudere fraxinea nolit præſepia crate:
N on tamen inſidias prædator ouilibus ullas
A fferet, aut laxis abiget iumenta capiſtris:
A urea ſecura cum pace renaſcitur ætas:
E t redit ad terras tandem ſquallore ſituq;
A lma Themis poſito: iuuenemq; beata ſequuntur
S ecula: maternus cauſam qui luſit iulis.
D um populos deus ipſe reget: dabit impia iunctas
P oſt tergum Bellona manus, ſpoliataq; telis
I n ſua ueſanos torquebit uiſcera morſus:
E t, modo quæ toto ciuilia diſtulit orbe,
S ecum bella geret. nullos iam Roma Philippos
D eflebit, nullos ducet captiua triumphos.
O mnia tartareo ſubigentur carcere bella;
I mmergentq; caput tenebris, lucemq; timebunt.

C andida pax aderit, nec ſolum candida uultu,
Q ualis ſæpe fuit, quæ libera marte profuſo
Q uæ domito procul hoſte; tamen graſſantibus armis
P ublica diffudit tacito diſcordia ferro.
O mne procul uitium ſimulatæ cedere pacis
I uſſit: & inſanos clementia condidit enſes.
N ulla catenati feralis pompa ſenatus
C arnificum laſſabit opus: nec carcere pleno
I nfelix raros numerabit curia patres.
P lena quies aderit. quæ ſtricti neſcia ferri
A ltera Saturni reuocet latialia regna,
A ltera regna Numæ. qui primus ouantia cæde
A gmina romuleis & adhuc ardentia caſtris
P acis opus docuit, iuſſitq; ſilentibus armis
I nter ſacra tubas, non inter bella ſonare.
I am nec adumbrati faciem mercatus honoris,
N ec uacuos tacitus faſces & inane tribunal
A ccipiet conſul: ſed legibus omne reductis
I us aderit, moremq; fori uultumq; priorem
R eddet: & afflictum melior deus auferet æuum.
E xultet quæcunq; nothum gens ima iacentem,
E rectumq; colit boream, quæcunq; uel ortu
V el patet occaſu, medioue ſub æthere feruit.
C ernitis ut puro nox iam uigeſima cœlo
F ulgeat? ut placidum radianti luce cometem
P roferat? ut liquidum nutet ſine uulnere ſydus?
N unquid utrunq; polum ſicut ſolet igne cruento
S pargit? & ardenti ſcintillat ſanguine lampas?
A t quondam non talis erat, cum Cæſare rapto
I ndixit miſeris fatalia ciuibus arma:

Scilicet

S cilicet ipſe deus Romanæ pondera molis
F ortibus excipiet ſic inconcuſſa lacertis,
V t neq; tranſlati ſonitu fragor intonet orbis,
N ec prius ex meritis defunctos Roma penates
C enſeat, occaſus niſi cum reſpexerit ortus.
CO. Ornite, iãdudum uelut ipſo numine plenus
M e quatit, & mixtus ſubit inter gaudia terror:
S ed bona fœcundi ueneremur numina Fauni.
OR. Carmina quæ nobis deus obtulit ipſe canenda
D icamus, teretiq; ſonum modulemur auena.
F orſitan auguſtas feret hæc Melibœus ad aures.

AECLOGA II.

INTERLOCVTORES

ASTHACVS ET IDAS.

i Nnuptam Crocalen puer Aſthacus et puer Idas,
Idas lanigeri dominus gregis, Aſthacus horti,
D ilexere diu formoſus uterq; ſed impar
V oce ſonans: terras, hi, cum grauis ureret æſtas,
A d gelidos fontes, & eaſdem forte ſub ulmos
C onueniunt: dulciq; ſimul contendere cantu,
P ignoribusq; parant. Placet, hic ut uellera ſeptem,
I lle ſui uictus ne meſſem uendiat horti.
E t magnum certamen erat ſub iudice Thyrſi.
A ffuit omne genus pecudum, genus omne ferarum,
E t quæcunq; uagis alitum ferit aera pennis.
C onuenit umbroſa quicunq; ſub ilice lentus
P aſcit oues, Faunusq; pater, Satyriq; bicornes.

A ſtiterunt ſicco Dryades pede, Naiades udo,
E t tenuere ſuos properantia flumina curſus.
D eſiſtunt tremulis incurrere frondibus euri:
A tq; per totos fecere ſilentia montes.
O mnia ceſſabant: neglectaq; paſcua tauri
C alcabant: illis etiam certantibus auſa eſt
D ædala nectareos apis intermittere flores.
I amq; ſub umbroſa medius conſederat ulmo
T hyrſis, & O pueri me iudice pignora, dixit,
I rrita ſint, moneo: ſatis hoc mercedis habeto,
S i laudem uictor, ſi fert opprobria uictus.
E t nunc, alternos magis ut diſtinguere cantus
P oſſitis: ter quiſq; manus iactate micantes.
N ec mora: diſcreuit digitus: prior incipit Idas.
ID. Me Syluanus amat: dociles mihi donat auenas,
E t mea frondenti circundat tempora teda.
I lle etiam paruo hoc dixit mihi non leue carmen:
I am leuis obliqua creſcit tibi fiſtula canna.
AS. Et mihi Flora comas parienti gramine ſpargit:
Et matura mihi Pomona ſub arbore ludit.
A ccipe, dixerunt nymphæ, puer: accipe fontem.
N am potes irriguis mutare canalibus hortos.
ID. Me docet ipſa Pales cultum gregis: ut niger albæ
T erga maritus ouis naſcenti mutet in agna:
Q uæ neq; diuerſi ſpeciem ſeruare parentis
P oſſit, & ambiguo teſtetur utrunq; calore.
AS. Non minus arte mea mutabilis induit arbos
I gnotas frondes, & non gentilia poma.
A rs mea nunc malo pira temperat, & modo cogit

I nſitæ præcoquibus ſubrepere perſica prunis.
ID. Me teneras ſalices iuuat, aut oleaſtra putare,
E t gregibus portare, nouas ut carpere frondes
C ondiſcant, primoq́; recidere gramina morſu:
N e depulſa uagos quærat fœtura parentes.
AS. Et mihi cum fuluis radicibus arida tellus
P anditur: irriguo perfunditur area fonte,
E t ſaciatur aqua, ſuccos ne forte priores
L anguida mutatæ quærant plantaria terræ.
ID. O ſi quis Crocalen Deus afferat: hunc ego terris,
H unc ego ſyderibus ſolum regnare fatebor.
D icam nanq; nemus: dicamq́; ſub arbore numen
H oc erit. Ite procul: ſacer eſt locus: ite prophani.
AS. V rimur in Crocalen ſiquis mea uota deorum
A udiat: huic ſimilis, uirides qua gemmeus undas
F ons agit & tremulo percurrit lilia riuo,
I nter pampineas ponetur faginus ulmos.
ID. Ne contemne caſas, & paſtoralia tecta.
R uſticus eſt (fateor) ſed non eſt barbarus Idas.
S æpe uaporato mihi ceſpite palpitat agnus:
S æpe cadit feſtis deuecta palilibus agna.
AS. Nos quoq; pomiferi laribus conſueuimus horti
M ittere primitias, & figere liba priapo
R orantes fagos damus & liquentia mella:
N ec fore grata minus q̃ ſi caper imbuat aras.
ID. Mille ſub uberibus balantes paſcimus agnas:
T otq́; tarentinæ præſtant mihi uellera matres:
P er totum niueus premitur mihi caſeus annum.
S i uenies Crocale, totus mihi ſeruiet annus.
AS. Qui numerare uelit, q̃ multa ſub arbore noſtra

P oma legam: citius tenues numerabit ariſtas.
S emper olus metimus: nec bruma, nec impedit æſtas.
S i uenies Crocale, totus tibi ſeruiet hortus.
ID. Quãuis ſiccus ager languentes excoquat herbas:
S umo tamen calatos nutanti lacte coactos.
V ellera tunc dabimus, cumprimum tempus apricum
S urget, & à tepidis fiet tonſura Calendis.
AS. Et nos quos etiam prætorrida munerat æſtas
M ille renitenti dabimus tibi cortice chias,
C aſtaneasq; nuces totidem. cum ſole nouembri
M aturis nucibus uirides rumpentur echini.
ID. Nũ precor informis uideor tibi? nũ grauis an num?
D ecipiorq; miſer, quotiens molliſſima tango
O ra manu? primũq; ſequor ueſtigia floris
N eſcius? & gracili digitos lanugine fallo?
AS. Fontibus in liquidis quotiens me conſpicor eſſe,
A dmiror totiens. etenim ſic flore iuuentæ
I nduimus uultus, ut in arbore ſæpe notaui
C erea ſub tenui lucere cydonia lana.
ID. Carmina poſcit amor: nec fiſtula cedit amori:
S ed fugit ecce dies: reuocatq; crepuſcula ueſper.
H inc tu Daphni greges, illinc agat Alpheſibœus.
AS. Iam reſonant frondes: iam cantibus obſtrepit arbos.
I procul ò Dorida, primumq; reclude canalem:
E t ſine, iandudum ſitientes irriget hortos.
V ix ea finierant: ſenior cum talia Thyrſis.
E ſte pares, & ob hoc concordes uiuite. nam uos
E t decor & cantus & amor ſociauit, & ætas.

AECLOGA III.

INTERLOCVTORES

IOLAS ET LYCIDAS.

IO. n Vnquid in hac Lycida uidiſti forte iuuencam
Valle meam? ſolet illa tuis occurrere tauris.
E t iam pene` duas, dum quæritur, eximit horas:
N ec tamen apparet. duris ego perdita ruſcis
I am dudum & nullis dubitaui crura rubetis
S cindere: nec quicq̃ poſt tantum ſanguinis egi.
LY. Non ſatis attendi (neq; enim uacat) uror Iola:
V ror, & immodice. Lycidam ingrata reliquit
P hyllis, amat'q; nouum poſt tot mea munera Mopſum.
IO. Mobilior uentis o` fœmina. ſic tua Phyllis?
Quæ ſibi (nam memini) ſiquando ſolus abeſſes,
M ella etiam ſine te iurabat amara uideri?
LY. Altius iſta querar, ſiquando uacabis Iola.
H as pete nunc ſalices, & læuas flecte ſub ulmos.
N am cum prata calent, illic requieſcere noſter
T aurus amat, gelida'q; iacet ſpaciatus in umbra,
E t matutinas reuocat palearibus herbas.
IO. Non equidem Lycida quamuis contemptus abibo.
T ityre quas dixit ſalices pete ſolus, & illinc,
S i tamen inuenies, deprenſam uerbere multo
H uc age. Sed fractum referas haſtile memento.
N unc age dic Lycida, quæ uos tam magna tulere
I urgia? quis ueſtro deus interuenit amori?
LY. Phyllide contentus (tu ſolus teſtis Iola es)
C alyricen ſpreui, quamuis cum dote rogaret.

E n ſibi cum Mopſo calamos intexere ceræ
I ncipit:& puero comitata ſub ilice cantat.
H oc ego cum uidi (fateor) ſic intimus arſi
V t nihil ulterius tulerim. nam protinus ambas
D eduxi tunicas,& pectora nuda reſcidi.
A lapen irata petit,dixitq́;, Relicto
I mprobe te Lycida Mopſum tua Phyllis amabit.
N unc penes Alapen manet. ac ne forte uagetur
A h uereor. Nec tam nobis ego Phyllida reddi
E xopto,q̃ quòd Mopſo iurgetur hanelo.
IO. A` te cœperunt tua iurgia. tu prior illi
V inctas tende manus. decet indulgere puellæ,
V el cum prima nocent. ſi quid mandare iuuabit,
S edulus iratæ contingam nuntius aures.
LY. Iandudũ meditor, quo Phyllida carmine placẽ.
F orſitan audito poterit miteſcere cantu.
E t ſolet illa meas ad ſydera ferre camœnas.
IO. Dic age. nam ceraſi tua cortice uerba notabo:
E t deciſa feram rutilanti carmina libro.
LY. Has tibi Phylli preces iam pallidus, hos tibi cantus
D at Lycidas, quos nocte miſer modulatur acerba,
D um flet,& excuſſo diſpergit lumina ſomno.
N on ſic deſtructa macreſcit turdus oliua,
N on lepus, extremas legulus cum ſuſtulit uuas:
V t Lycidas domina ſine Phyllide turbidus erro.
T e ſine ue miſero mihi lilia nigra uidentur,
N ec ſapiunt fontes,& aceſcunt uina bibenti.
A t ſi tu uenias, iam candida lilia fient,
E t ſapient fontes,& dulcia uina bibentur.
I lle ego ſum Lycidas, quo tu cantante ſolebas

D icere felicem: cui dulcia ſæpe dediſti
O ſcula: nec medios dubitaſti rumpere cantus:
A tq; inter calamos errantia labra petiſti,
A h dolor: & poſt hoc placuit tibi torrida Mopſi
V ox, & carmen inops, & acerbæ ſtridor auenæ.
Q uem ſequeris? quem Phylli fugis? formoſior illo
D icor: & hoc ipſum mihi tu narrare ſolebas.
S um quoq; diuitior. certauerit ille tot hœdos
P aſcere, quot noſtri numerantur ueſpere tauri?
Q uid tibi, (quæ noſti) referam? ſcis optima Phylli,
Q uam numeroſa meis ſiccetur bucula mulctris,
E t q̃ multa ſuos ſuſpendat ad ubera natos.
S ed mihi nec gracili ſine te fiſcella ſalicto
T exitur: & nulla tremuere coagula lactis.
Q uòd ſi dura times etiamnunc uerbera Phylli,
T radimus ecce manus. licet illæ uimine torto
S alicet & lentæ poſt tergum uite domentur,
V t mala nocturni religauit brachia Mopſi
T ityrus: & medio furem ſuſpendit ouili.
A ccipe. ne dubita. meruit manus utraq; pœnas.
H is tamen his inq̃ manibus tibi ſæpe palumbes,
S æpe etiam leporem decepta matre pauentem
M iſimus in gremio per me tibi lilia prima
C ontigerant, primæq; roſæ. uixdum bene florem
D eguſtabat apis, tu cingebare coronis.
A urea ſed forſan mendax tibi munera iactat,
Q ui metere occidua ferales nocte lupinos
D icitur, & cocto pinſare legumine panem.
Q ui ſibi tum felix, tum fortunatus habetur,
V ilia cum ſubigit manualibus ordea ſaxis.

Quòd ſi turpis amor precibus (quod abominor) iſtis
O bſtiterit, laqueum miſeri nectimus ab illa
I lice, quæ primum noſtros uiolauit amores.
H i tamen ante mala figentur in arbore uerſus.
Credere paſtores leuibus nolite puellis.
P hyllida Mopſus amat. Lycidas habet ultima rerũ:
N unc age, ſi quicq̃ miſeris ſuccurris, Iola
P erfer, & exora modulato Phyllida cantu.
I pſe procul ſtabo uel acuta carice tectus,
V el propius latitans uicina ſepe ſub ara.
I bimus: & ueniet, niſi me præſagia fallunt.
N am bonus à dextro fecit mihi Tityrus omen:
Qui redit inuenta non irritus ece iuuenca.

AECLOGA IIII.

INTERLOCVTORES

MELIBOEVS, CORIDON, ET AMYNTAS.

ME. q Vid tacitus Corydon, uultuq; ſubinde minaci,
Quid'ue ſub hac platano, q̃ garrulus aſtrepit
I nfeſta ſtatiõe ſedes? iuuat humida forſan (hũor,
R ipa? leuatq; diem uicini ſpiritus amnis?
CO. Carmina iandudum non quæ nemorale reſultẽt
V oluimus ô Melibœe, ſed hæc, quibus aurea poſſint
S ecula cantari, quibus & deus ipſe canatur,
Qui populos urbemq; regit pacemq; togatam.
ME. Dulce quidem reſonas: nec te diuerſus Apollo
Deſpicit ô iuuenis: ſed magnæ munera Romæ
N on ita cantari debent, ut ouile Menalcæ.

CO. Q uicquid ineſt, ſylueſtre licet uideatur acutis
A uribus, & noſtro tantum memorabile pago:
Dum mea ruſticitas ſi non ualet arte polita
C arminis: at certe ualeat pietate probari.
R upe ſub hac eadem quã proxima pinus obumbrat
H æc eadem nobis frater meditatus Amyntas.
Q uem uicina meis natalibus admouet ætas.
ME. Iam puerum calamos & odoræ uincula ceræ
I ungere nunc cohibes, leuibus quem ſæpe cicutis
L udere conantem uetuiſti fronte paterna?
D icẽtem Corydon te non ſemel iſta notaui:
F range puer calamos, & inanes deſere muſas,
E t potius glandes rubicundaq; collige corna.
D uc ad mulctra greges, & lac uenale per urbem
N on tacitus porta: quid enim tibi fiſtula reddet,
Q uo tutere famem? certe mea carmina nemo
P ræter ab his ſcopulis uentoſa remurmurat echo.
CO. Hæc ego, confiteor, dixi Melibœe: ſed olim
N on eadem nobis ſunt tempora, non deus idem:
S pes magis arridet. certe, ne fraga rubosq́;
C olligerem, uiridiq́; famem ſolarer hibiſco,
T u facis: & tua nos alit indulgentia farre.
T u noſtras miſeratus opes, docilemq́; iuuentam,
H iberna prohibes ieiunia ſoluere fago.
E cce nihil querulum per te Melibœe ſonamus:
P er te ſecura ſaturi recubamus in umbra,
E t fruimur ſyluis Amaryllidis, ultima nuper
L ittora terrarum, niſi tu Melibœe fuiſſes,
V ltima uiſuri, trucibusq́; obnoxia Mauris
P aſcua Geryonis: liquidis ubi curſibus ingens

D icitur occiduas impellere Betys harenas.
S alicet extremo nunc uilis in orbe iacerem,
A h dolor:& pecudes inter conductus hiberas,
I rrita ſeptena modularer ſibila canna:
N ec quisq̃ noſtras inter dumeta camœnas
R eſpiceret:non ipſe daret mihi forſitan aurem
I pſe deus uacuam,longeq́; ſonantia uota
S alicet extremo non exaudiret in orbe.
S ed niſi forte tuas melior ſonus aduocet aures,
E t noſtris aliena magis tibi carmina rident:
V is aliena tua ſubigit uir pagina lima?
N am tibi non ſolum uenturos noſcere nimbos,
A gricolis qualemq́; ferat ſol aureus ortum,
A ttribuere dei:ſed dulcia carmina ſæpe
C oncinis. et modo te baccheis muſa corymbis
M unerat,& lauro modo pulcher obumbrat Apollo
Q uòd ſi tu faueas trepido mihi,forſitan illos
E xperiar calamos,here quos mihi doctus Iolas
D onauit:dixitq́;,Truces hæc fiſtula tauros
C onciliat,noſtroq́; ſonat dulciſſima Fauno.
T ityrus hanc habuit,cecinit qui primus in iſtis
M ontibus hyblea modulabile carmen auena.
ME. Magna petis Corydon,ſi Tityrus eſſe laboras.
I lle fuit uates ſacer,& qui poſſet auena
P erſonuiſſe chelim.blande cui ſæpe canenti
A lluſere feræ:cui ſubſtitit aduena quercus:
Q uem modo cantantem rutilo ſpargebat acantho
N ais,& impliatos comebat pectine crines
CO. Eſt(fateor)Melibœe deus:ſed ſi mihi Phœbus
F orſitan abnuerit:tu tantum commodus audi.

S cimus enim quia te non aſpernetur Apollo.
I nape.nam faueo.Sed proſpice ne tibi forte
T innula tam fragili reſpiret fiſtula buxo.
ME. Quæ reſonare ſolet ſi quando laudat Alexis
H oc potius calamos magis hoc ſectare canales
P er me qui dignas cecinerunt conſule ſyluas.
I nape:nec dubita.Venit en & frater Amyntas.
C antibus iſte tuis alterno ſuccinit ore.
D icite:nec mora ſit:uicibuſq; reducite carmen:
T uq; prior Corydon,tu proximus ibis Amyntas.
CO. Ab Ioue principium,ſiquis canit æthera,ſumat,
S iquis Athlantiaci molitur pondus olympi.
A t qui nunc noſtras præſenti numine terras,
P erpetuamq; regit iuuenili robore pacem,
L ætus & auguſto felix arrideat ore.
AM. Te quoq; facundo comitatus Apolline Cæſar
R eſpiciat,montes neu dedignetur adire,
Quos & Phœbus amat,quos Iuppiter ipſe tuetur:
I n quibus auguſtos uiſuris ſæpe triumphos
L aurus fructificat,uicinaq; naſcitur arbos.
CO. Ipſe polos etiam quo temperat igne geluq;
I uppiter ipſe parens quo tu iam proximus ipſe
C æſar abis:poſito pauliſper flumine ſæpe
C reſſia rura petit:uiridiq; reclinus in antro,
C armina dictis audit coretica ſyluis.
AM. Aſpicis,ut uirides audito Cæſare ſyluæ
C onticeant?memini quamuis urgente procella
S ic nemus immotis ſubito requieſcere ramis.
E t dixi:Deus hinc certe Deus expulit euros:
N ec mora,pharſaliæ ſonuerunt ſibila cannæ.

CO. Aſpicis, ut teneros ſubitus uigor excitet agnos?
Vtq; ſuper ſuſo magis ubera lacte grauentur?
Et nuper tonſis exudent uellera fœtus?
Hoc ego iam (memini) ſemel hac in ualle notaui.
Et ueniſſe Palem, pecoris dixiſſe magiſtros.
AM. Scilicet omnis eum tellus, gens omnis adorat:
Diligiturq; deis, quem ſic taciturna uerentur
Arbuta, cuius iners audito nomine tellus
Incaluit, floremq; dedit: cui ſylua uocato
Denſat odore comas: ſtupefacta regerminat arbos.
CO. Illius ut primum ſenſerunt numina terræ:
Cœpit & uberior, ſulcis fallentibus olim,
Luxuriare ſeges, tandemq; legumina plenis
Vix reſonant ſiliquis: nec præfocata malignum
Meſſis habet lolium, nec inertibus albet auenis.
AM. Iam neq; damnatos metuit iactare ligones
Foſſor, & inuento, ſi ſors dedit, utitur auro.
Nec timet, ut nuper, dum iugera uerſet arator,
Ne ſonet offenſo contraria uomere maſſa:
Iamq; palam preſſo magis ac magis inſtat aratro.
Ille dat, ut primas cereri dare cultor ariſtas
Poſſit, & intacto bromium perfundere uino:
Vt nudus ruptas ſaliat calcator in uuas:
Vt quoq; turba bono plaudat ſaginata magiſtro,
Qui facit egregios ad peruia compita ludos.
Ille meis pacem dat montibus. ecce per illum
Seu cantare iuuat, ſeu ter pede læta ferire
Carmina: nonnullas licet & cantare choreas.
Et cantus uiridante licet mihi condere libro.
Turbida nec calamos exurdant claſſica noſtros.

Numine Cæſareo ſecurior ipſe lyæo.
CO. Pan recolit ſyluas: & amœna Faunus in umbra
Securus recubat: placidoq; in fonte lauatur
Nais: & humanum non calcatura cruorem
Per iuga ſiccato uelox pede currit Oreas.
AM. Dij, precor, hũc iuuenem, quẽ uos (niſi fallor) ab ipſo
Aethere miſiſtis, poſt longa reducite uitæ
Tempora, uel potius mortale reſoluite penſum:
Et date perpetuo cœleſtia fila metallo.
Sit deus, & nolit penſare palatia cœlo.
CO. Tu quoq; mutata ſeu Iuppiter ipſe figura
Cæſar ades, ſeu quis ſuperũm ſub imagine falſa
*Mortaliq; lates: & enim hunc deprecor orbem,
Hos precor æternos populos rege: ſit tibi cœli
Vilis amor: cœptamq; pater ne deſere terram.
ME. Ruſtica credebam nemorales carmina uobis
Conceſſiſſe deos, & obeſis auribus apta.
Verum quæ imparibus modo concinuiſtis auenis,
Tam liquidum tam dulce canunt, ut non ego malim,
Quod peligna ſolent examina, lambere nectar.
CO. O mihi quàm tenero decurrunt carmina uerſu:
Tum Melibœe ſonent: ſi quando in montibus iſtis
Dicar habere larem: ſi quando noſtra uidere
Paſcua contigerit. uellit nam ſæpius aurem
Inuida paupertas, et dixit uilia rura.
At tu, ſi qua modo non aſpernanda putabis,
Fer Melibœe deo mea carmina. nam tibi fas eſt
Sacra palatini penetralia uiſere Phœbi.
Tum mihi talis eris, qualis qui dulce ſonantem
Tityron è ſyluis dominam deduxit in urbem,

O ſtenditq; deos. & ſpreto dixit ouili
T ityre rura prius. Sed poſt cantabimus arma:
R eſpiciat noſtros utinam fortuna labores:
AM. Pulchrior & meritæ faueat deus ipſe iuuentæ.
N os tamen interea tenerum mactabimus hœdum,
E t pariter ſubitæ peragemus fercula cœnæ.
ME. Nunc ad flumen oues deducite, iam fremit æſtas:
I am ſol contractas pedibus magis admouet umbras.

AECLOGA V.

MYCON PATER, ET CANTHVS FILIVS. DIDASCALICA.

F Orte Mycon ſenior, Cāthusq; Myconis alūnus
Torrentem patula uitabant arbore ſolem.
T um iuueni ſenior præcepta daturus alumno,
T alia uerba refert tremulis titubantia labris.
MY. Quas errare uides inter dumeta capellas,
C anaq; laſciuo concidere gramina morſu
C anthe puer, quos ecce greges à monte remotos
C ernis in aprico decerpere gramina campo:
H os tibi do ſenior iuueni pater: ipſe tuendos
A cipe: iam certe potes inſudare labori:
I am pro me gnauam potes exercere iuuentam.
A ſpicis ut nobis iampridem mille querelas
A fferat, & baculum premat inclinata ſenectus?
S ed quā lege regas & amantes luſtra capellas,
E t melius pratis errantes mollibus agnas,
P ercipe. Vere nouo, cum iam tinnire uolucres
I ncipient, nidosq; reuerſa lutabit hirundo:

Protinus hiberno pecus omne mouebis ouili.
T *unc etenim toto uernanti gramine ſylua*
P *ullat, & æſtiuas reparabilis inchoat umbras.*
T *um florent ſyluæ: uiridiſq; renaſcitur annus:*
T *um uenus, & calidi ſcintillat feruor amoris:*
L *aſciuumq; pecus ſalientes accipit hircos.*
S *ed non ante greges in paſcua mittito clauſos,*
Q *uàm fuerit placata* Pales. Tu *ceſpite uiuo*
P *one focum: geniumq; loci* Faunumq; Laremq;
S *alſo farre uoca. tepidos tunc hoſtia cultros*
I *mbuat: atq; etiam, dum uiuit, ouilia luſtra.*
N *ec mora: tunc campos ouibus, dumeta capellis*
O *rto ſole dabis, ſimul hunc accedere montem*
C *œperit et primæ ſpatium tepefecerit horæ:*
A *t ſi forte uaces dum matutina relaxat*
F *rigora ſol, tumidis ſpument tibi mulctra papillis.*
I *mplebis quod meſſe fluat.* R*urſuſq; prementur*
M *ane quod occiduæ mulſura redegerit horæ*
P *arce tamen fœtis: neu ſint compendia tanti,*
D *eſtruat ut niueos uenalis caſeus agnos.*
N *am tibi præcipuo fœtura colatur amore.*
T *e quoq; non pudeat, cum ſerus ouilia uiſes,*
S *i qua iacebit ouis partu reſoluta recenti,*
H *anc humeris portare tuis, natoq; parenti*
F *erre ſinu tremulos & nondum ſtare paratos.*
N *ec tu longinquas procul à præſepibus herbas,*
N *ec nimis admotæ ſectabere pabula ſyluæ,*
D *um peragit uernum* Iouis *inconſtantia tempus.*
(V*eris enim dubitanda fides) modo fronte ſerena*
B *landius arriſit: modo cum caligine nimbos*

Intulit,& miſeras torrentibus abſtulit agnas.
At cum longa dies ſitientes afferet æſtus,
Nec fuerit uariante deo mutabile cœlum:
Iàm ſyluis cómitte greges:iam longius herbas
Quære:ſed ante diem pecus exeat.humida dulces
Efficit aura cibos,quotiens fugientibus euris
Frigida nocturno tanguntur paſcua rore,
Et matutinæ lucent in gramine guttæ.
Vt ſimul argutæ nemus increpuere cicadæ:
Ad fontem cōpelle greges:nec protinus herbas,
Vel campos permitte ſequi.ſine,protegat illos
Interea ueteres quæ porrigit eſculus umbras.
Verum ubi decliui iam nona tepeſcere ſole
Incipiet,ſeræq; uidebitur hora merendæ:
Rurſus paſce greges,& opacos deſere lucos.
Nec prius æſtiuo pecus includatur ouili,
Quàm leuibus nidis ſomnos captare uolucris
Cogitet,& tremuli tremebunda coagula lactis.
Succida iam tereti conſtringere uellera iunco
Cum iam tempus erit,maternas demere lanas,
Hircorūq; iubas & olentes cædere barbas,
Ante tamen ſecerne pecus:gregibusq; notatis,
Conſimiles include comas:ne longa minutis,
Mollia ne duris coeant,ne candida fuſcis.
Sed tibi cum uacuas poſito uelamine coſtas
Denudabit ouis,circunſpice:ne ſit acuta
Forfice læſa cutis:tacitum ne puſtula uirus
Texerit occulto ſub uulnere.quæ niſi ferro
Rumpitur,in miſerum fragili rubigine corpus
Corrodet ſanies,& putrida contrahet oſſa.

P rouidus (hoc moneo) uiuentia ſulfura tecum,
E t ſcyllæ caput, atq; intacta bitumina portæ,
V lceribus laturus opem. nec brutia deſit
D ura tibi liquido picis ungere terga memento.
S i ſint raſa, linas uiui quoq; pondera melle
A rgenti coquito, lentumq́; bitumen aheno,
I mpreſſurus oui tua nomina. nam tibi lites
A fferet ingentes lectus poſſeſſor in aruo.
T unc etiam, dum ſiccus ager, dum feruida tellus,
D um rimoſa palus & multo torrida limo
A eſtuat, & fragiles nimius ſol puluerat herbas:
L urida conueniet ſuccendere galbana ſeptis,
E t tua ceruino luſtrare mapalia fumo.
O bfuit iſte malis odor anguibus. ipſe uidebis
S erpentum cecidiſſe minas. non ſtringere dentes
V lla poteſt uncos: ſed inani debilis ore
M arcet, & obtuſo iacet exarmata ueneno.
T unc age uicinæ circunſpice tempora brumæ
Q ua ratione geras. aperit cum uinea ſepes,
E t portat lectas ſecurus uinitor uuas:
I ncipe falce nemus, uiuasq; recidere frondes.
T unc opus eſt teneras ſummatim ſtringere uirgas.
T um debes ſeruare comas, dum permanet humor,
D um uiret & tremulas non excutit africus umbras.
A ſt ubi conueniet tepidis fœnilibus olim
P romere, cum pecudes extremus clauſerit annus:
S ic tibi nitendum eſt. labor hoc in tempore noſter
G nauaq; ſedulitas uenit & paſtoria uirtus.
N ec pigeat ramos ſiccus miſcere recentes,
E t ſuccos adhibere nouos. Neu torrida nimbis

I nſtet hyems,nimioq; gelu,niuibusq; coactis:
I ncuruare uelis nemus,& conſtringere frondes.
T u tamen aut leues hederas,aut molle ſalictum
V alle premes gelida.Sitis eſt penſanda tuorum
C anthe gregum uiridante cibo.nihil aridus illis
I ngenti poſitus quamuis ſtrue proſit aceruus:
V irgea ſi deſint liquido turgentia ſucco:
E t quibus eſt aliquid plenæ uitale medullæ.
P ræcipue gelidum ſtipulis & fronde caduca
S terne ſolum,ne forte rigor penetrabile corpus
V rat,& interno uaſtet pecuaria morbo.
P lura quidem monuiſſe uelim.nam plura ſuperſunt.
S ed iam ſero dies cadit: & iam Sole fugato,
F rigidus æſtiuas impellit noctifer horas.

ECLOGA VI.

ASTILVS LYCIDAS ET MNASYLLVS.

AS. S Erus ades Lycida.mò Nicthlus et puer Alcon
Certauere ſub his alterno carmine ramis
I udice me:ſed non ſine pignore.Nycthlus hædos
I uncta matre dedit:catulum dedit ille:Leænæ
I urauitq; genus.ſed ſuſtulit omnia uictor.
LY. Nycthlon ut cantu rudis exuperauerit Alcon,
A ſtile credibile eſt ut uincat Acantida cornix.
V ocalem ſuperet ſi dirus Aëdona bubo.
AS. Te patiar Crotale,qua nunc ego maceror una,
S i magis aut docili calamorum Nycthlus arte,
A ut cantu magis eſt,q̃ uultu,proximus illi.
LY. Iam nunc decipior te iudice.pallidus alter
V enit,& hirſuta ſpinoſior hiſtrice barba.
C andidus alter erat, leniq; decentior ouo,

Et ridens oculis,crinemq; ſimillimus auro:
Qui dici poſſet,ſi non cantaret,Apollo.
AS. *O Lycida,ſi quis tibi carminis uſus adeſſet,*
Tu quoq; laudatum poſſes Alcona probare.
LY. *Vis igitur,quoniam nec nobis improbe par es,*
Ipſe tuos iudex calamos committere noſtris?
Vis conferre manum,ueniat licet arbiter Alcon?
Vincere tu quenq̃:uel te certamine quiſq̃
Dignetur?qui uix ſtillantes arida uoces
Rumpis,& expellis male ſingultantia uerba?
Ly. *Fingas plura licet.nec enim potes improbe uerba*
Exprobrare mihi,ſicut tibi multa Lycotas.
Sed quid opus uana conſumere tempora lite?
Ecce uenit Mnaſyllus.erit(niſi forte recuſes)
Arbiter.Iſta nunc non credulus improbe uerbis.
AS. *Malueram,fateor,uel prædam nactus abire,*
Quàm tibi certanti partem committere uocis.
Nec tamen hoc impune feres.En aſpicis illum,
Candida qui medius cubat inter lilia ceruum.
Quãuis hunc Petale mea diligat,accipe uictor.
Scit frenos,ſcit ferre iugum,ſequiturq; uocantem
Credulus:& menſæ non improba porrigit ora.
Aſpicis ut fruticet late caput?utq; ſub ipſis
Cornibus,& tereti lucent redimicula collo?
Aſpicis,ut niueo frons irretita capiſtro
Lucet?& à dorſo quæ totam circuit aluum
Alternat uitreas lateralis cingula bullas?
Cornua ſubtiles ramoſáq; tempora molles
Implicuere roſæ.rutiloq; monilia torque
Extrema ceruice notant:ubi pendulus apri

D ens ſedet,& niuea diſtinguit pectora luna.
H unc ego,qualemcunq; uides,in ualle paciſcor
P endere:dum ſciat hic ſe non ſine pignore uinci.
LY. Terreri Mnaſylle ſuo me munere credit.
A ſpice,q̃ timeam.genus eſt(ut ſcitis)equarum
N on iugale mihi:quarum de ſanguine ponam
V elocem Petaſon,qui gramina matre relicta
N unc primum teneris libauit dentibus.Illi
P es leuis,adductum latus,excelſiſſima ceruix:
T erga ſedent:micat acre caput:ſine pondere ceruix:
E t tornata breui ſubſtringitur ungula cornu,
V ngula qua uiridi ſic exultauit in aruo,
T angeret ut fragiles,ſed non curuaret ariſtas.
H unc dare,ſi uincar,ſylueſtria numina iuro.
MN. Et uacat:& ueſtros cantus audire iuuabit.
I udice me ſane` contendite,ſi libet.Iſtic
P rotinus ecce torum fecere ſub ilice muſæ.
S ed ne uicini nobis ſonus obſtrepat amnis,
G ramina linquamus,ripamq; uolubilis undæ.
N anq; ſub exeſo raucum mihi pumice lymphæ
R eſpondent:& obeſt arguti glarea riui.
AS. Si placet,antra magis uicinaq; ſaxa petamus,
S axa,quibus uiridis ſtillanti uellere muſcus
D ependet,ſcopuliſq; cauum ſinuantibus arcum
I mminet exeſa ueluti teſtudine concha.
MN. Venimus,& tacito ſonitum tutabimur antro.
S eu reſidere libet,dabit ecce ſedilia tophus.
P onere ſeu cubitum,melior uiret herba lapillis.
N unc mihi ſepoſitæ reddantur carmina lite.
N am uicibus teneros malim cantetis amores,

A ſtile tu Petalen, Lycida tu Phyllida lauda.
LY. Tu modo (nos ipſi iam nunc Mnaſylle precamur)
A uribus excipias, quibus hunc & Acantida nuper
D iceris in ſylua iudex audiſſe Thalea.
AS. Non equidem poſſum, cum prouocet iſte, tacere.
R umpor.n.merito.nihil hic niſi iurgia quærit.
A udiat, aut dicat, quoniam cupit. hoc mihi certe
D ulce ſatis fuerit, Lycidam expectare trementem:
D um te ſtante palàm ſua carmina pallidus audit.
LY. Me puto uicinus Stymicon, me proximus Aegon
H os inter frutices tacite riſere uolentem
O ſcula cum tenero ſimulare uirilia Mopſo.
AS. Fortior ò utinam nondum Mnaſyllus adeſſet.
E fficerem, nè te quiſq̃ tibi turpior eſſet.
MN. Quid furitis? quæ uos inſania tendere iuſſit,
S i uicibus certare placet? ſed non ego uobis
A rbiter. hoc alius poſſit diſcernere iudex.
E t uenit ecce Micon: uenit & uicinus Iolas.
L itibus hi ueſtris poterunt imponere finem.

AECLOGA VII.

INTERLOCVTORES

LYCOTAS ET CORYDON.

LY. l Entus ab urbe uenis Corydon. uigeſima certe
Nox fuit, ut noſtræ cupiunt te cernere ſyluæ,
E t tua mœrentes expectant iubila tauri.
CO: Ò piger, ò duro iam durior axe Lycota,

Qui ueteres fagos, noua q̃ ſpectacula, mauis
Cernere, quæ patula iuuenis deus edit harena.
Mirabar, quæ cauſa foret tibi tanta morandi:
LY. *Cur tua ceſſaret taciturnis fiſtula ſyluis:*
Et ſolus Stimicon caneret pallente corymbo.
Quem ſine te mœſti tenero donauimus hœdo.
Nam dum lentus abes, luſtrauit ouilia Thyrſis,
Iuſſit & argutæ iuuenes certare cicutæ.
CO. *Scilicet inuictus Stymicon & præmia diues*
Auferat; accepto non ſolum gaudeat hœdo;
Verum tota ferat quæ luſtrat ouilia Thyrſis:
Non tamen æquabit mea gaudia: nec mihi ſiquis
Omnia lucanæ donet pecuaria ſyluæ,
Grata magis fuerint, q̃ quæ ſpectamus in urbe.
LY. *Dic age, dic Corydon: nec noſtras inuidus aures*
Deſpice. Non aliter certe mihi dulce loquere,
Quàm certare ſolent, quotiens ad ſacra uocantur,
Aut fœcunda Pales, aut paſtoralis Apollo.
CO. *Vidimus in cœlum trabibus ſpectacula textis*
Surgere tarpeium prope deſpectantia culmen:
Immenſosq́; gradus: & diuos lene iacentes.
Venimus ad ſedes, ubi pulla ſordida ueſte
Inter fœmineas ſpectabat turba cathedras.
Nam quæcunq; patent ſub aperto libera cœlo,
Aut eques aut niuei loca denſauere Tribuni.
Qualiter hæc patulum contendit uallis in orbem:
Et ſinuata latus reſupinis undiq; ſyluis:
Inter continuas curuatur concaua montes:
Sic tibi planitiem curuæ ſinus ambit harenæ,

Et geminis medium ſe mollibus alligat ouum.
Quid tibi nunc referam, quæ uix ſufficimus ipſi
Per partes ſpectare ſuas? ſic undiq; fulgor
Percuſſit. ſtabam defixus, & ore patenti:
Cunctaq; mirabar. nec dum bona ſingula noram.
Tum mihi, Nunc, ſenior lateri qui forte ſiniſtro
Iunctus erat, quid te ſtupefactum ruſtice, dixit,
Ad tantas miraris opes? qui neſcius auri
Sordida tecta caſas & ſola mapalia noſti.
En ego tam tremulus, tam uertice canus, & iſta
Factus in urbe ſenex, ſtupeo tamen omnia certe
Vilia ſunt nobis quæcunq; prioribus annis
Vidimus: & ſordet quicquid ſpectauimus olim.
Balteus en gemmis, en illita porticus auro
Certatim radiant. nec non, ubi finis harenæ
Proxima marmoreo peragit ſpectacula muro,
Sternitur adiunctis ebur admirabile truncis,
Et coit in rutilum, tereti qua lubricus axem
Impoſitos ſubita uertigine falleret ungues
Excuteret'q; feras. auro quoq; torta refulgent
Retia: quæ totis in harenam dentibus extant,
Dentibus æquatis: & erat (mihi crede Lycota,
Si qua fides) noſtro dens longior omnis aratro.
Ordine quid referam? uidi genus omne ferarum
Hic, niueos lepores, & non ſine cornibus apros.
Manticoram ſyluis etiam quibus editur Alcem
Vidimus, & tauros quibus aut ceruice léuata
Deformis ſcapulis torus eminet: aut quibus hirtæ
Iactantur per colla iubæ: quibus aſpera mento

B arba iacet, tremuluſq; rigent palearia ſetis.
N ec ſolum nobis ſyluestria cernere monſtra
C ontigit. æquoreos ego cum certantibus urſis
S pectaui uitulos, & equorum nomine dignum
S ed deforme pecus, quod in illo naſcitur amni,
Q ui ſata riparum uenientibus irrigat undis.
A h trepidi quotiens nos deſcendentis harenæ
V idimus in partes: ruptaq; uoragine terræ
E merſiſſe feras: & eiſdem ſæpe latebris
A urea cum croceo creuerunt arbuta libro.
LY. O felix Corydon, quem non tremebunda ſenectus
I mpedit. o felix, quod in hæc tibi ſecula primos
I ndulgente deo dimittere contigit annos.
N unc tibi ſi propius uenerandum cernere numen
S ors dedit, & referens uultumq; habitumq; notaſti:
D ic age dic Corydon quæ ſit modo forma deorum.
CO. O utinam nobis non ruſtica ueſtis ineſſet:
V idiſſem propius mea numina. ſed mihi ſordes,
P ullaq; paupertas, & adunco fibula morſu
O bfuerant. utcunq; tamen conſpeximus ipſum
L ongius. At niſi me decepit uiſus: in uno
E t Martis uultus, et Apollinis eſſe putaui.

ADRIANI CARDINALIS S. CHRYSOGONI AD ASCANIVM CARDINALEM S. VITI. VICECANCELLARIVM VENATIO.

Ia ſurgite:nunquid excitauit
e Dudum rauciſono Diana cornu?
Actutum properate,iam parata eſt,
E t ſecum Aſcanius ſuus paratur.
V enatoribus hac die eſt eundum,
Qua Salaria proſpicit lacunas
C laras ſulfure Tyburis ſuperbi.
His dictis iuuenum ruunt manipli
D e conclauibus omnibus frequentes.
H ic uenabula,cuſpides ahenas,
A eratas,ualidaſq; fert bipennes:
I lle haſtilia,ferreas ſecures,
C ruda ſpicula Martis uniuerſi.
D educunt alij canum phalanges.
L atrantes abeunt ſimul Moloſſi
M ox indaginis unicæ ſagaces.
T ollunt retia rara Muliones.
Procedit Dea proſequente magna
C aterua,chlamydem recincta pictam
V entilantibus aureis capillis:
S uras purpurei tegunt cothurni:
A urata ex humero ſonat pharetra.
Iungit Aſcanius ſuas cohortes
S olertiſſimus unus inter omnes.
S ublimes libycis equis uehuntur.

Aurora interea thorum relinquens
Quadrigis roſeis diem uehebat.
V entum eſt ad iuga, deuioſq; ſaltus,
C onuallis quibus obſidetur ingens.
P ræter labitur hanc, ſecatq; riuus
R auco murmure, leuibus ſalebris,
L imo ſordidus, hinc & inde ripas
M ulta tectus harundine & paluſtri
I unco, nec procul albicat ſalictum
D extra, qua uidet Herculis popellum.
C liui ſylua latus tenet ſiniſtri.
F loret perpetuo, uiretq; iuxta
V aſta planicies feracis agri.
Vt ſignum Aſcanius dedit, repente
S ortiti iuuenes uices laborum,
S eruat quiſq; ſui locum negoci.
H i uallant aditus, nemuſq; cingunt,
H i per inuia luſtra muſſitantes
V eſtigare feras docent catellos.
E xtendunt alij plagas doloſas.
D iſponunt alij feros moloſſos.
H ic ſub ilice, & ille ſub uetuſta
Quercu ſternitur. hunc tegit ſupinum
G rauis iuniperi uirentis umbra,
D enſa ſub platano & comis opaca,
Quæ de colle leui tumore ſurgit.
D iua & Aſcanius ſimul recumbunt.
O mnes ſolliciti uidere, quænam
E x tanto ueniat labore præda.
Ecce protinus horridus, feroxq;

A per ſpumeus ore, dente frendens,
V oluens trux oculos, modo huc, modo illuc,
D orſo horrentibus, hiſpidiſq; ſetis,
C alloſa cute caute duriore,
E xcitus canibus per antra fertur
P ræceps, uulnificis utrinq; roſtris,
S tipatus grege mordicus petentum
A ures & latus omne lancinantum.
A ccurrit Dea, nec globus ſinebat
Q uicquam præter Apri uidere rictum.
D eprompſit pharetra illico ſagittam,
L unauitq; genu potenter arcum,
E t iacit. Volat illa qua uideri
R ictus uix poterat, ſecanſq; hiatus
P er præcordia labitur. Quis unquam
V ati crederet? ultimos receſſus
C audæ tranſabijt, ſolumq; fixit.
P rocumbit quadrupes humi uolutus,
T endens ilia, calcibuſq; fruſtra
A lternis uacuas laceſſit auras.
F lumen ſanguinis undat ex barathro
V aſti gutturis, hiſpidaq; cauda.
D um ſpectant ſtupidi, feræq; magnos
A rtus, & grandia & aſpera extimeſcunt
O ſſa, & ingluuiem capacis alui:
V mbroſi nemoris fugatus antro
C eruus, caſſibus expeditus ingens
C elſis cornibus arduus ruebat
S eptus puluerea canum corona
S altu tranſilit unico paludem,

R ipáq; ulteriore adhuc ueretur
V ertens arboream ſubinde frontem,
D um certent properi canes natare,
S ummis naribus & reflant hiantes,
V olans Aſcanius leui ueredo
P recatus Triuiæ perenne numen,
I nuadit iaculo, diúq; librans
I ecit eminus. hæſit impeditum
F errum cornibus, ac ſolo reflexa
N equicquam ante oculos pependit haſta?
F remens Aſcanius rapit, rotat'q;
E nſem fulmineum, abſcidit'q; ab armis
C um ceruice caput. micat per herbam
H ic corpus, caput hic, rubet cruore
I nterfuſa palus. ruunt repente
V enantes querula procacitate,
S trata'q; obſtupuere mole cerui.
R idens Delia quid ſtupetis inquit?
N oſter Aſcanius minora neſcit.
Clamor interea tumultuantum
C ircum retia uertit ora turbæ.
C aptam terribilem Hiſtricem fremebant,
Q uæ roſtrum, atq; pedes plagis ligata
S pinis miſſilibus canes, uiroſq;
A rcebat procul, & fugabat omnes.
V enator ſibi quiſq; conſulebat.
M ulti ſub clypeo arborum latebant:
M ultos obice texerat crepido.
P oſt carecta canes inane latrant:
D enſant ſpicula mutua, & uiciſſim

B ellantum furit incruentus ardor.
N am ſpinæ nequeunt ferire tectos,
E t tecti nequeunt feram ferire.
T anta duritie cutis rigebat
C rebris miſſilibus petita, nullis
I nterpuncta notis. Erat Sicamber
F orte in tam celebri ſodalitate
A udax prælia tanta qui cieret,
L ibs cognomine, machinæ repertor
M irandæ, horrificæ, minacis, atræ,
Q ualem nec Steropes, nec ipſe fertur
P ater Lemnius inferis cauernis
I nformaſſe Ioui, nec ulla in orbe
P er tot ſecula cogitauit ætas.
N am truncum teretem, æneum, cauumq;
N itro, ſulfure, puluere & ſaligni
C arbonis replet uſq; ad umbilicum.
I ncluditq; pilam ex liquente plumbo,
S uperne, tenue oppido foramen
S pirat. hinc iacit igneam fauillam.
H iſtrix continuo forata fumat.
N on ſic fulminis impetus triſulci,
N ec falarica ſic rotata fertur,
S ed nec ſic ſcythico ſagitta neruo,
N ec fundis Balearibus lapillus.
Mox tanto intonuit fragore cœlum,
E t tanto ingemuit tremore tellus,
V t quicquid caueis latebat uſquam
F erarum, omne genus, feri leones,
A uriti lepores, lupi uoraces,

E t damæ timidi, uolatilesq;
C erui, & capreoli leues, fugacesq;,
A pri ſetigeri, doliq; uulpes
I nſignes, ruerent metu per agros
V aſta ut planicie nihil uideres
V ſquam præterea. latent ſub illis
A rbuſta omnia, & omnis herba prorſus.
C anes interea modo has, modo illas
P aſſim cædere, nec locus cadenti eſt.
D enſo in agmine ſtant, feruntq; morſus
I mmotæ. ſuperambulant molosſi
S trage incredibili uſq; ſæuientes.
Sæuitum nimis eſt Diana clamat,
Q uo tandem ruitis? redite in orbem
P alantes. neq; enim expedit ferarum
O mne funditus interire nomen.
S at noſtro Aſcanio datum, nec ultra
M odeſtiſſimus omnium rogaret.
Cornu perſonat aureo reducens
T riumphalia caſtra, mox recenſent
P lenum ſanguinis agmen interemptum.
N ec tot millia computare poſſunt.
I mplent eſſeda, conuehunt quadrigis,
P ars geſtant humeris, ſolo ue raptant,
H i ſub ponderibus gemunt iniquis,
F eruet mulio, corbuloq; feruet.
Rus eſt non procul hinc penes ſacellum
D eſertæ cereris loco remoto.
H uc armenta, greges, canum labores,
E t uaſtas nemorum ferunt ruinas.

H anc cunctis properant tenere metam.
H ac tandem reduces ſimul quieſcunt.
R uri ſubditus hortulus uirebat
Qualis corycium ſenem bearet,
E t qualem heſperides uelint ſorores.
H ic inter uiolas, thymum, liguſtrum,
N arciſſos, hyacinthinosq; flores
F ons ſcatens uitreis aquis ſuſurrat.
H unc pomaria tam beata cingunt,
V er ut perpetuum colant, & uſq;
A rgutis auibus canora uernent.
R egis Alcinoi fuiſſe credas.
P atens area propter ima fontis
L abra tenditur. hanc tegunt corymbis
P allentes hederæ. Roſas acanthi
F lexo uimine teſtiles obumbrant.
L entæ Lilia ſubligant geniſtæ.
Sub his floribus apparata menſa eſt,
I nſtratusq; thorus tapete picto,
E t ſemyramia manu figuris
D iſtincto uarijs. ſuper tapetum
A lbet mappula delicatioris
V illi, barbaricas notata punctis.
De menſis Abacus nitens acernis
P andit uaſcula Mentoris uetuſta,
P riſcorumq; toreumata aulicorum.
Aetate, & facie pares miniſtri,
N ympharum Triuiæ chorum æmulantes
E xpectant thalamo beatiore
D iuam, & Aſcanium labore feſſos,

P ars ſacris adolet focis penates.
E t iam ſol medium ſecabat axem
F lammis omnipotentibus coruſcans.
T andem numine prodeunt ſecundo.
Felici omine, quicquid eſt ferarum,
M agno pontifici dicant Iulo.
Crines ſutilibus roſis coronant
V nguentis Megalenſibus madentes.
C uſtodit ſoleas puer relictas.
Sponda ſe mediam locat Diana
G emmis ſplendidulis decora uirgo,
P oſt, multo Aſcanius coruſcus oſtro,
F lexo poplite cernuus miniſter
D at ſummis digitis aquas odoras.
M ox mantilia Nympha ſubminiſtrat.
Apponunt alij nouas figuras
E xtructæ cereris. Dryas catillum
F ragrantem ambroſia gerit Dianæ.
P oſt hanc ſyderei ferunt ephebi
L ances ordine. Phaſiana prima eſt.
S tat Iunonis auis ſuperba cauda.
P hœnicopterus eminente lingua,
E t criſta Meleagrides rubenti:
E t pluma niuei patent olores.
H inc albi iecur anſeris tumebat.
H inc capo Cybeli deæ dicatus.
P erdices ſtrue maxima ferebant,
E t pulpæ melioris attagenes.
A t ſturnos inopes, grues, palumbes,
C unctas cortis aues cocis relinquunt.

Subuectant

S *ubuectant alij ſalariorum*
Q *uicquid ars potuit nouare lauti.*
A *t ſarcimina dant uetuſtiora,*
T *urget lactea ſummis papilla,*
C *ampano petaſone gloriantur,*
V *eſtiuo quoq; caſeo intumeſcunt.*
N *on lucanica, non tomacla deſunt*
F *arcto uentre ſuis ſolo ex phaliſco.*
N *on deeſt oxygarum, offulæ, mimutal,*
L *iba adorea, candidaéq; pultes*
C *onchis, glandia, ſpondili, botelli.*
N *ec muſtacea lixulæ ſabinæ,*
C *erebella auium, ſalaxéq; bulbus,*
N *ec iecuſcula iuſculis odora,*
N *ec deſunt patinæ omnium nepotum.*
E *xquiruntur & omnibus popinis*
P *ulmentaria ueſca, quæ palatum*
I *rritare ſaporibus putentur.*
V *incunt fercula cogitationem,*
N *ec ſtilus meus explicet, nec uſquam*
M *aiore in pretio fuit culina.*
N *uſquam prandia ſumptuoſiora.*
T *riumphalia erant minora multo.*
N *emo pontificum dapes reponat,*
A *ut cœnis ſaliaribus laboret.*
P *onunt mox alij maris rapinas,*
M *ullos Adriaci ſalis colonos,*
M *urenas ſiculis aquis natantes.*
L *atum ampliſſima fert patella rhombum,*
B *aiana oſtrea, murices, luposéq;*

A uratas, Acipenſeres, Scaros'q;
S tructoris manus erudita raptim
C ultello dirimit, ſecat'q; paruo.
Dum cœnant, citharis comatulorum
E t cantu uario, nouo'q; plauſu
V alles undiq; concauæ reſultant.
Et iam prima epulas quies tenebat,
C um cellarius eligit miniſtros,
B acchi munera læta qui propinent.
H æc eſt amphora nectaris beati
Q ua Latonia ſola proluatur.
T rullam hanc Aſcanio dedere Galli
S pumantem Bromio Pariſiorum.
M iſce his tu cyathis Dryas falernum,
T u cape has pateras puer caleni.
I nger tu hos calices opimiani,
V os ſetina date his ſcyphis uetuſta,
A t uos cœcuba fundite hoc Triente.
N omentum dedit hanc heri lagenam,
A t ſurrentum hodie cadum hunc picatum.
C upa hac conditur adrianus humor.
P riuernatia congio hoc Sagunti
C hium hoc urceolo ſapit rotundo
B io hæc ſariola optimo redundat.
P lena hæc aurea defruto metreta eſt.
M ulſum hæc cirnea dulcius recondit.
Tum bellaria largiora ponunt
M enſæ delitias deûm ſecundæ.
E lectiſſima poma porriguntur.
I nter quæ melimela principatum

M alorum facile omnium obtinebant.
P oſt petitæ parua Manliana,
T um ſpadonia,græcula,appiana
L anatæ,orbiculatæ ſeptiana.
D ant pannucia ſericæ & gemella.
A d hæc cruſtumijs piris abundant.
S uciplena tument falerna caſta,
E t longo pede Dolobelliana.
P ompeiana placent fauore Magni,
E t teſtacea de colore teſtæ.
D ant uoconia laurea & uolema
A mpullacea prominente collo,
N ardina &,decumana grandiora.
H æc tum nomina repperit uetuſtas,
N unc ſeclum inſipiens nouis ineptit.
A dduntur Cariotides mariſcis,
E t cydonia coctanis recincta,
E t tuber libycis madens pruinis,
N ux amygdala,pinea,atq; iuglans.
L axant caſtaneæ ſuos echinos.
P icenas quoq; porrigunt oliuas.
O llares etiam dabantur uuæ.
P onunt frigore gratiora rapa.
P lura his & meliora,quæ ſilentur,
R edundantibus ingerit caniſtris
M iris munditijs ſecunda menſa.
Exemptæ procul eſuritione,
E t menſis procul omnibus remotis,
S ic eſt poſt epulum locuta uirgo.
Aſcani Ducis optimi propago,

I ngens purpurei decus ſenatus,
V ides ut iaceant in orbe cuncta,
Q uæ mortalibus eſſe iam ſolebant
V itæ præſidium laborioſæ,
E t quibus tenebris operta uirtus
P aſſim calcibus improbis teratur.
Q uid primum querar, ordiar'ue primum?
C um ſuperſtitio deos putaret,
I d quod quenq; ſuus mouebat ardor,
M undus artibus optimis ſcatebat.
P oſtquam de Solymis deus peruſtis
V eræ relligionis imperator
N oſtra numina uana diſſipauit,
E t totum pedibus ſubegit orbem,
A pportans pereuntibus ſalutem,
I us, fas, ueridicas tulit'q; leges,
E t mores docuit bonos, ſuo'q;
C ulpas ſanguine omnium expiauit,
C lauſum ut ad ſuperos iter pateret,
F it mutatio numinum repente.
C ertatim properant, uolant'q; cuncti,
E t cultus auidi nouos adorant.
P aſſi unum coluere. Sed quod ille
F erre omnes uoluit, tulere pauci.
N ec omnes capiunt, quod omnibus dat.
V t peruerſa hominum, maligna'q; eſt mens,
V erſa in ſegnitiem fides, & omnis
I n quæſtum pietas. Simul ſecuta
M iris illecebris placens uoluptas.
N unquam deliciæ ſupiniores,

N unquam auaritiæ altior charybdis.
Q uando ita ambitio negociata eſt?
Q uando nequius, inquinatiusq́ue
P eccatum? Patet ilias malorum
G randis. fons ſcelerum ſcaturientum
V el gentes penitiſſimas reuiſit,
Q uæ ueſtro ſine numine inſoleſcunt,
B acchanturq́; magis monente nullo.
Tu uero genus inclytum ſenator
F lamen ætheriæ dialis aulæ,
Q uo reſpublica tota gloriatur,
C uius cardine ſuſtinetur orbis,
N e mentis propriæ inquilinus erret,
A b omni popularitate debes
D iuinos animi auocare motus:
N ec plebecula quid miſella latret,
S ed quam ſit fragilis, caduca, fluxa,
E t quam lubrica uita, cogitare,
C auſas diſcere & æſtimare rerum:
Q uid nam gigneris, unde, quo feraris.
S pem longam reſeces. uides in orbe
N ihil perpetuo tenore uerti.
S i fortuna facit pecunioſum,
N il remordeat eſſe liberalem.
S cis quantum deceat potentiorem,
V t comi domus hoſpitalitate
I anuis bipatentibus fatiſcat.
L aus non ultima, diſplicere nulli:
P ræſtare ingenuum, facillimumq́;:
V erbis parcere contumelioſis:

S eruorum meminiſſe qui fideles
A duerſis fuerint,maliſq; rebus.
N ouit Aſcanius quid ipſa dicam.
N ec caſus memorabimus peractos.
Q uis fratrem ſine queſtibus reuellat?
D ucem Inſubria quem tremebat audax?
Q uis ſiccis poterit nepotem ocellis
R egem parthenopeium referre?
E rumnas tibi quis peculiares
M onendo renouet?Satis,ſuperq;
D eplorauimus iſta,dum ruebant.
E t nunc ſis quibus erutus ruinis,
E t qui ſis modo redditus,memento.
N ec tam perdita,quam reperta cures.
P erfer,qualiacunq;.non pigebit
T ot pericula ferre, tot tuliſſe.
P oſſem pluribus admonere,& ultra
Q uæ pœnæ maneant malos docere,
E t quæ præmia debeantur illis,
Q ui non corporeo obliti ſepulchro
P erſtringunt animi igneum uigorem,
N ec terræ infodiunt datum talentum:
N i tibi iſta domi elegantiora
N aſcerentur,& unicus deorum
V eſtris uatibus omnia explicaſſet.
Ad hæc Aſcanius refert.Diana
S yluarum & nemorum patrona uirgo,
S eu Proſerpina noctibus relucens,
S eu Luna,Hecate,uel alma Iuno,
D ictynna,aut Triuia expetis uocari,

T e quæcunq; meum leuas laborem
S emper pectore conditum tenebo.
Veſper interea exiens olympo
N octurnis comitantibus tenebris
M ergensq; Oceano caput ruebat.
I amq; in faucibus atrij miniſtri
P æana ad litui ſonum canentes
E xpectant in equis heros ituros.
Lucum Delia fertur in propinquum.
D enſæ Oreades hinc & hinc ſequuntur.
S tipant Aſcanium ſuæ cohortes,
A rdentes animus redire in urbem.

FINIS.

A B C D E F G. Omnes ſunt quaterniones præter G, qui eſt duernio.

Venetijs, in ædibus hæredum Aldi Manutij, & Andreæ ſoceri, M. D. XXXIIII, Menſe Februario.

AL DVS